

دانشگاه صنعتی شاهرود

دانشکده علوم ریاضی
گروه ریاضی محض

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته
ریاضی محض، گرایش آنالیز

عنوان

تقریباً همه جا بازیافت پذیری نخستین بازگشت

استادان راهنما

دکتر کامران شریفی و دکتر الهام دسترنج

استاد مشاور

آقای سید رضا موسوی

پژوهشگر

عمر کوسه غراوی

۱۳۹۲/۱۱/۲۸

نام خانوادگی دانشجو: کوسه غراوی

نام: عمر

عنوان: تقریباً همه جا بازیافت پذیری نخستین بازگشت

استادان راهنما: دکتر کامران شریفی و دکتر الهام دسترنج

استاد مشاور: آقای سید رضا موسوی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته: ریاضی محض

گرایش: آنالیز

دانشگاه: دانشگاه شاهرود

دانشکده علوم ریاضی

تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۹۲/۱۱/۲۸

تعداد صفحات: ۵۰

واژگان کلیدی: انتگرال پذیر نخستین بازگشت، بازیافت پذیر نخستین بازگشت، انتگرال پذیر لبگ، توابع اندازه پذیر، تقریباً عمومی بازیافت پذیر

چکیده

در این پایان نامه ابتدا رابطه‌ی بین بازیافت پذیری نخستین بازگشت با اندازه پذیری و انتگرال پذیری آن ارائه می‌شود. برای این منظور ابتدا مفهوم انتگرال پذیری نخستین بازگشت و بازیافت پذیری نخستین بازگشت را معرفی کرده و مقایسه‌ی بین انتگرال پذیری نخستین بازگشت و انتگرال پذیری ریمان انجام می‌دهیم. سپس با کمک مفاهیم معرفی شده و رابطه‌ی بین بازیافت پذیری نخستین بازگشت و فرآیند نخستین بازگشت نشان داده می‌شود که، تابع f از $[0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ اندازه پذیر است اگر و تنها اگر f بازیافت پذیر نخستین بازگشت باشد.

تقدیم بہ
روح پدر بزرگوارم و

مادر عزیزتر از جانم

سپاس گزارمی...

سپاس خداوندگار حکیم را که با لطف بی کران خود، آدمی را زیور عقل آراست.
در آغاز وظیفه خود می دانم از زحمات بی دریغ خانواده ام مخصوصاً مادر عزیز و برادر بزرگترم
که همیشه پشتیبان و حامی من بوده و همچنین استادان راهنمای خود، جناب آقای دکتر کامران
شریفی و خانم دکتر الهام دسترنج ، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم که قطعاً بدون راهنمایی های
ارزنده آنها، این مجموعه به انجام نمی رسید.
از جناب آقای سید رضا موسوی که زحمت مطالعه و مشاوره این رساله را تقبل فرمودند و در
آماده سازی این رساله، به بهترین شکل اینجانب را راهنمایی کردند، کمال امتنان را دارم.

عمر کوسه غراوی
۱۳۹۲/۱۱/۲۸

پیش‌گفتار

در این پایان نامه ابتدا به معرفی مفهوم بازیافت‌پذیری نخستین بازگشت می‌پردازیم. این مفهوم اولین بار توسط دو ریاضیدان *Paul.D.HUMKE* و *Michael.J.EVANS* معرفی شد. برای این منظور ابتدا در فصل اول این پایان نامه، مفهومی و قضیه‌هایی از نظریه اندازه آورده شده است، که در فصل‌های آتی مورد استفاده قرار می‌گیرند. در ادامه و در فصل دوم مفهوم بازیافت‌پذیری نخستین بازگشت را معرفی می‌کنیم و برای تابع حقیقی مقدار f روی $[0, 1]$ ، ارتباط بین اندازه‌پذیری و بازیافت‌پذیری نخستین بازگشت آن را مقایسه می‌کنیم. در پایان و در فصل سوم توابع بازیافت‌پذیری نخستین بازگشت را طبقه‌بندی و رابطه‌ی بین آنها را بررسی می‌کنیم.

فهرست مطالب

۱	مفاهیمی از آنالیز حقیقی	۱
۱	۱.۱ اندازه و اندازه پذیری	۱
۶	۲.۱ انتگرال ریمان	۶
۷	۳.۱ انتگرال لبگ	۷
۱۰	۲ تقریباً همه جا بازیافت پذیر نخستین بازگشت	۱۰
۱۰	۱.۲ مفهوم نخستین بازگشت	۱۰
۱۳	۲.۲ ارتباط بازیافت پذیری توابع با اندازه پذیری و انتگرال پذیری آن	۱۳
۳۲	۳ بیشتر یا کمتر، توابع بازیافت پذیر نخستین بازگشت	۳۲
۳۲	۱.۳ توابع بازیافت پذیر به جز روی مجموعه های کوچک	۳۲
۳۷	۲.۳ توابع عموماً بازیافت پذیر به جز روی مجموعه های کوچک	۳۷
۴۰	مراجع	۴۰
۴۲	واژه نامه فارسی به انگلیسی	۴۲
۴۵	واژه نامه انگلیسی به فارسی	۴۵

فصل ۱

مفاهیمی از آنالیز حقیقی

۱.۱ اندازه و اندازه پذیری

در این فصل مفاهیم مقدماتی و مورد نیاز نظریه اندازه را به طور اختصار می‌آوریم.

تعریف ۱.۱.۱. فرض کنیم X مجموعه‌ای ناتهی و C دسته‌ای ناتهی از زیر مجموعه‌های X باشد. (۱) C را یک نیم حلقه، از زیر مجموعه‌های X گوئیم اگر C تحت اشتراک‌های متناهی بسته و تفاضل هر دو عضو C برابر با اجتماع متناهی از اعضای دوبه‌دوی مجزای C باشد. (۲) C را یک حلقه از زیر مجموعه‌های X گوئیم اگر C تحت اجتماع‌های متناهی و تفاضل بسته باشد.

(۳) C را یک نیم میدان (نیم جبر) از زیر مجموعه‌های X گوئیم اگر C تحت اشتراک‌های متناهی بسته و مکمل هر عضو برابر با اجتماع متناهی از اعضای دوبه‌دوی مجزای C باشد. (۴) C را یک σ -میدان از زیر مجموعه‌های X گوئیم اگر C تحت اجتماع شمارش‌پذیر و مکمل بسته باشد.

ملاحظه ۲.۱.۱. دسته‌های گوناگون از بازه‌ها در \mathbb{R} و حاصلضرب‌های دکارتی آنها در سایر فضاهای اقلیدسی الگوهای مناسبی برای نیم حلقه‌ها هستند. همچنین دسته‌های گوناگون از بازه‌ها و شعاع‌ها و حاصلضرب‌های دکارتی آنها و اجتماع‌های آنها الگوهای مناسبی به ترتیب برای نیم جبرها و جبرها هستند.

تعریف ۳.۱.۱. فرض کنیم C دسته‌ای ناتهی و دلخواه از زیر مجموعه‌ها باشد. منظور از یک اندازه روی C تابعی مانند μ با دامنه C است به طوری که در شرایط زیر صدق کند.

$$(۱) \text{ برای } A \text{ در } C, \quad 0 \leq \mu(A) \leq \infty.$$

(۲) هرگاه $\{A_n, n \geq 1\}$ ، دنباله‌ای (متناهی یا نامتناهی) از اعضای دو به دو مجزای C باشد به طوری که $(\bigcup_{n=1}^{\infty} A_n) \in C$ آنگاه $\mu(\bigcup_{n=1}^{\infty} A_n) = \sum_{n=1}^{\infty} \mu(A_n)$.

ملاحظه ۴.۱.۱. خاصیت (۲) را σ -جمع‌پذیری برای μ می‌گوییم.

تعریف ۵.۱.۱. فرض کنیم C دسته‌ای دلخواه از زیر مجموعه‌های X باشد. کوچکترین σ -جبر (بر حسب رابطه‌ی شمول) شامل C از زیر مجموعه‌های X را σ -جبر تولید شده توسط C می‌نامیم و به صورت $\sigma(C)$ نشان می‌دهیم. لازم به ذکر است که $\sigma(C)$ اشتراک تمام σ -جبرهای شامل C است.

تعریف ۶.۱.۱. فرض کنیم $X = \mathbb{R}$ (یا \mathbb{R}^n) و C دسته‌ی تمام بازه‌ها باشد. σ -جبر تولید شده توسط C را σ -جبر بورل گوئیم و با \mathcal{B} نشان می‌دهیم. دسته‌ی تمام بازه‌ها به صورت $[a, b]$ یا (a, b) یا (a, b) که در آن a و b اعداد گویا هستند و یا مجموعه‌ی شعاع‌هایی که ابتدا و انتهای آنها اعداد گویا باشند همگی مولد \mathcal{B} اند.

ملاحظه ۷.۱.۱. الف) به طور کلی در یک فضای توپولوژیکی σ -جبر تولید شده توسط مجموعه‌های باز را σ -جبر بورل می‌نامیم و با \mathcal{B} نشان می‌دهیم.

ب) دسته‌ی مجموعه‌های بورل، کوچکترین σ -جبری است که حاوی همه‌ی مجموعه‌های باز است.

تعریف ۸.۱.۱. هر اشتراک شمارش‌پذیر از مجموعه‌های باز یک مجموعه \mathcal{G}_δ و هر اجتماع شمارش‌پذیر از مجموعه‌های بسته، یک مجموعه \mathcal{F}_σ نامیده می‌شود.

تعریف ۹.۱.۱. هر اجتماع شمارش‌پذیر از مجموعه‌های \mathcal{G}_δ را یک مجموعه $\mathcal{G}_{\delta\sigma}$ نامیم و هر اشتراک شمارش‌پذیر از مجموعه‌های \mathcal{F}_σ را یک مجموعه $\mathcal{F}_{\sigma\delta}$ می‌نامیم.

قضیه ۱۰.۱.۱. $\mathcal{B}_{\mathbb{R}}$ توسط هر کدام از مجموعه‌های زیر تولید می‌شود:

$$E_1 = \{(a, b); a < b\} \text{ الف) بازه‌های باز:}$$

$$E_2 = \{[a, b]; a < b\} \text{ ب) بازه‌های بسته:}$$

$$E_3 = \{(a, b); a < b\} \text{ یا } E_4 = \{[a, b]; a < b\} \text{ ج) بازه‌های نیم باز:}$$

$$E_5 = \{(a, \infty); a \in \mathbb{R}\} \text{ یا } E_6 = \{(-\infty, a); a \in \mathbb{R}\} \text{ د) نیم‌خط‌های باز:}$$

$$E_7 = \{[a, \infty); a \in \mathbb{R}\} \text{ یا } E_8 = \{(-\infty, a]; a \in \mathbb{R}\} \text{ ه) نیم‌خط‌های بسته:}$$

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

تعریف ۱۱.۱.۱. فرض کنیم C ساختاری (نیم حلقه، نیم میدان، حلقه یا میدان) از زیر مجموعه‌های X و μ اندازه‌ای روی C باشد. اندازه μ را روی C ، متناهی گوئیم هرگاه برای هر A در C ، $\mu(A) < \infty$ و σ -متناهی گوئیم هرگاه دنباله‌ای مانند $\{A_n, n \geq 1\}$ از اعضای C وجود داشته باشد به طوری که $X = \bigcup_{n=1}^{\infty} A_n$ و برای هر n ، $\mu(A_n) < \infty$.

تعریف ۱۲.۱.۱. فرض کنیم X مجموعه‌ای ناتهی و \mathcal{H} نیم حلقه‌ای از زیر مجموعه‌های X و μ اندازه‌ای روی \mathcal{H} باشد. همچنین فرض کنیم دنباله‌ای از اعضای \mathcal{H} وجود داشته باشد که اندازه‌ی هر جمله‌ی آن متناهی است و این دنباله X را بپوشاند (به عنوان الگو می توان X را \mathbb{R} و H را نیم حلقه‌ی بازه‌ها در نظر گرفت). برای زیر مجموعه‌ی دلخواه A از X اندازه‌ی خارجی A را به صورت زیر تعریف می‌کنیم

$$\mu^*(A) = \inf \left\{ \sum_{n \geq 1} \mu(I_n) : I_n \in \mathcal{H}, A \subset \bigcup_{n \geq 1} I_n \right\}.$$

ملاحظه ۱۳.۱.۱. الف) برای $I \in \mathcal{H}$ ، $\mu^*(I) = \mu(I)$.

ب) اگر $\{A_n\}_{n \geq 1}$ دنباله‌ای دلخواه از زیر مجموعه‌های X باشد آنگاه

$$\mu^*\left(\bigcup A_n\right) \leq \sum \mu^*(A_n).$$

برهان. به [۱] رجوع کنید. □

تعریف ۱۴.۱.۱. زیر مجموعه‌ی A از X را نسبت به μ^* (یا μ) اندازه‌پذیر گوئیم، اگر برای هر I در \mathcal{H} داشته باشیم $\mu(I) = \mu^*(I \cap A) + \mu^*(I - A)$.

ملاحظه ۱۵.۱.۱. الف) هر عضو \mathcal{H} و هر عضو حلقه‌ی تولید شده توسط \mathcal{H} اندازه‌پذیرند.

ب) اگر A نسبت به μ^* اندازه‌پذیر باشد، آنگاه برای هر زیر مجموعه‌ی دلخواه B از X داریم

$$\mu(B) = \mu^*(B \cap A) + \mu^*(B - A).$$

پ) در تحقیق تساوی بالا برای A ، مجموعه‌ی B را مجموعه‌ی آزمونی گوئیم.

برهان. به [۱] رجوع کنید. □

قضیه ۱۶.۱.۱. دسته‌ی مجموعه‌های اندازه‌پذیر نسبت به μ^* یک σ -جبر در X شامل \mathcal{H} و μ^* یک اندازه روی این σ -جبر است. تحدید μ^* به \mathcal{H} برابر μ است.

برهان. به [۱] رجوع کنید. □

قضیه ۱۷.۱.۱. (قضیه گسترش کارتئودوری) اگر \mathcal{H} نیم حلقه‌ای از زیر مجموعه های X و μ اندازه‌ای در \mathcal{H} باشد به طوری که تعداد شمارش پذیر از اعضای \mathcal{H} با اندازه‌ی متناهی X را پوشانند، آنگاه μ گسترشی یگانه به یک اندازه روی σ -جبر تولید شده توسط \mathcal{H} در X دارد.

برهان. به [۱] رجوع کنید. \square

تعریف ۱۸.۱.۱. اگر $X = \mathbb{R}$ (یا \mathbb{R}^n) و H مجموعه بازها (یا جعبه‌ها) و μ تابع طول (یا تابع حجم) باشد، زیر مجموعه های اندازه پذیر \mathbb{R} (یا \mathbb{R}^n) نسبت به μ^* (بر اساس تعریف (۱۴.۱.۱)) اصطلاحاً «اندازه پذیر لبگ» نامیده می‌شود. دسته‌ی چنین مجموعه‌هایی را « σ -جبر لبگ» می‌نامیم.

تعریف ۱۹.۱.۱. منظور از یک فضای اندازه‌پذیر عبارت است از زوج (X, \mathcal{A}) ، که متشکل از یک مجموعه مانند X و σ -جبر \mathcal{A} ، از زیر مجموعه های X می‌باشد. هر عضو A را یک مجموعه‌ی اندازه پذیر می‌نامیم.

تعریف ۲۰.۱.۱. منظور از یک فضای اندازه، سه تایی (X, \mathcal{A}, μ) است که (X, \mathcal{A}) یک «فضای اندازه‌پذیر» و μ یک «اندازه» روی σ -جبر \mathcal{A} است.

ملاحظه ۲۱.۱.۱. در فضای اندازه (X, \mathcal{A}, μ) ،

الف) برای A_i های دوبه‌دوی مجزا $(i = 1, \dots, n)$ ، اگر $A_1, A_2, \dots, A_n \in \mathcal{A}$ و $\bigcup_{i=1}^n A_i \in \mathcal{A}$ آنگاه $\mu(\bigcup_{i=1}^n A_i) = \sum_{i=1}^n \mu(A_i)$. این خاصیت را متناهیاً جمع‌پذیری برای μ گوئیم.
ب) اگر $A \subseteq B$ و $B \in \mathcal{A}$ آنگاه $\mu(A) \leq \mu(B)$. این خاصیت را یکنوایی برای μ گوئیم.
و همچنین

$$\mu(B - A) = \mu(B) - \mu(A).$$

پ) اگر $A_1, A_2, \dots \in \mathcal{A}$ آنگاه داریم

$$\mu\left(\bigcup_{n=1}^{\infty} A_n\right) \leq \sum_{n=1}^{\infty} \mu(A_n).$$

ت) اگر $A \in \mathcal{A}$ وجود داشته باشد به طوری که $\mu(A) < \infty$ آنگاه $\mu(\emptyset) = 0$.

برهان. به [۱] رجوع کنید. \square

قضیه ۲۲.۱.۱. فرض کنید $\{A_n\}$ دنباله‌ای نزولی از مجموعه‌های اندازه‌پذیر باشد به طوری که $\mu(A_i) < \infty$ $\forall i$ ؛ آنگاه

$$\mu\left(\bigcap_{i=1}^{\infty} A_i\right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \mu(A_n).$$

برهان. به [۱] رجوع کنید. \square

قضیه ۲۳.۱.۱. مجموعه‌ی همه مجموعه‌های اندازه‌پذیر لبگ یک σ -جبر است که آن را با M نمایش می‌دهیم. تابع μ تعریف شده روی M با

$$\mu(A) = \mu^*(A) ; A \in M,$$

یک اندازه روی \mathbb{R} است.

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

قضیه ۲۴.۱.۱. σ -جبر همه مجموعه‌های اندازه‌پذیر لبگ M شامل مجموعه بورل است.

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

تعریف ۲۵.۱.۱. فرض کنید (X, \mathcal{A}) و (Y, \mathcal{A}) فضاهای اندازه‌پذیر باشند. تابع $f : X \rightarrow Y$ ، از این اندازه‌پذیر نسبت به $(\mathcal{A}, \mathcal{A})$ گوئیم، اگر برای هر $A \in \mathcal{A}$ داشته باشیم، $f^{-1}(A) \in \mathcal{A}$. از این پس هرگاه σ -جبرهای مفروض مشخص باشند و نیاز به تصریح نباشد، به‌طور ساده f را اندازه‌پذیر گوئیم، هرگاه شرط یاد شده برقرار باشد.

قضیه ۲۶.۱.۱. اگر f را یک تابع حقیقی گسترش یافته روی X تعریف کنیم آن‌گاه چهار عبارت زیر معادلند:

$$\{x ; f(x) < \alpha\} \in \mathcal{A} \quad (۱)$$

$$\{x ; f(x) \leq \alpha\} \in \mathcal{A} \quad (۲)$$

$$\{x ; f(x) > \alpha\} \in \mathcal{A} \quad (۳)$$

$$\{x ; f(x) \geq \alpha\} \in \mathcal{A} \quad (۴)$$

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

تعریف ۲۷.۱.۱. اگر f یک تابع حقیقی مقدار گسترش یافته باشد که در یکی از چهار عبارت بالا صدق کند آن‌گاه f یک تابع اندازه‌پذیر نامیده می‌شود.

ملاحظه ۲۸.۱.۱. اگر f تابعی حقیقی و پیوسته باشد، در این صورت f تابعی اندازه‌پذیر است.

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

قضیه ۲۹.۱.۱. اگر f و g توابع اندازه‌پذیر باشند و c ثابت باشد، آن‌گاه $f \pm g$ و $f + c$ و cf و f^2 ، fg نیز همگی اندازه‌پذیر هستند.

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

قضیه ۳۰.۱.۱. اگر $\{f_n\}$ دنباله‌ای از توابع اندازه‌پذیر روی X باشند آن‌گاه $\sup\{f_n\}$ و $\inf\{f_n\}$ و $\limsup\{f_n\}$ ، $\liminf\{f_n\}$ همگی توابع اندازه‌پذیرند.

برهان. به [۱۴] رجوع کنید. \square

ملاحظه ۳۱.۱.۱. گوییم خاصیتی که برای تمام اعضای فضای اندازه‌ی (X, A, μ) تعریف شده است، تقریباً همه جا (a.e.) برقرار است، اگر و تنها اگر مجموعه‌ی نقاطی که دارای آن خاصیت نیستند، اندازه‌پذیر و دارای اندازه μ صفر باشند.

تعریف ۳۲.۱.۱. فرض کنیم X یک فضای متریک و $A \subset X$ باشد. اگر $\bar{A} = X$ آن‌گاه A در X چگال نامیده می‌شود، از طرف دیگر اگر $(\bar{A})^\circ = \emptyset$ آن‌گاه A هیچ جا چگال نامیده می‌شود.

قضیه ۳۳.۱.۱. (کاتگوری بئر) فرض کنیم X یک فضای متریک کامل باشد. الف) اگر $\{U_n\}_1^\infty$ دنباله‌ای از مجموعه‌های چگال باز در X باشد، آن‌گاه $\bigcap_1^\infty U_n$ در X باز است.

ب) اجتماع شمارش‌پذیری از مجموعه‌های هیچ جا چگال نیست.

برهان. به [۱۴] رجوع کنید. \square

تعریف ۳۴.۱.۱. مجموعه‌ای چون $A \subset X$ از کاتگوری اول است هرگاه A اجتماع شمارش‌پذیری از مجموعه‌های هیچ جا چگال باشد؛ در غیر اینصورت A از کاتگوری دوم است.

نتیجه: هر فضای متریک کامل در خودش از کاتگوری دوم است.

تعریف ۳۵.۱.۱. متمم یک مجموعه کاتگوری اول، پس مانده نامیده می‌شود.

۲.۱ انتگرال ریمان

قرارداد: از این به بعد در سراسر رساله اندازه‌ی لبگ مجموعه‌ی A را با نماد $\lambda(A)$ نشان می‌دهیم.

تعریف ۱.۲.۱. افراز \mathcal{P} روی $[a, b]$ عبارت است از دسته‌ای متناهی از زیربازه‌های $[a, b]$ ، مانند $\{I_k \subseteq [a, b] : 1 \leq k \leq n ; n \in \mathbb{N}\}$ به طوری که برای هر $1 \leq k \leq n$; $\lambda(I_k) > 0$ و

$$\forall 1 \leq i, j \leq n ; i \neq j \quad I_i \cap I_j = \emptyset, \quad \bigcup_{k=1}^n I_k = [a, b].$$

نرم افراز \mathcal{P} را به صورت زیر تعریف می‌کنیم،

$$\|\mathcal{P}\| := \max\{\lambda(I_k) : I_k \in \mathcal{P}\}.$$

تعریف ۲.۲.۱. فرض کنید f تابعی حقیقی و \mathcal{P} افرازی روی بازه $[a, b]$ باشد. اگر برای هر t_i نقطه‌ی دلخواهی از زیربازه‌ی I_k از افراز \mathcal{P} باشد، آن گاه مجموع ریمان متناظر با افراز \mathcal{P} و تابع f که آن را با نماد $S(\mathcal{P}, f)$ نشان می‌دهیم، به صورت زیر تعریف می‌شود

$$S(\mathcal{P}, f) = \sum_{i=1}^n f(t_i) \lambda(I_i).$$

گوییم تابع f انتگرال‌پذیر ریمان است هرگاه عددی حقیقی مانند A و برای هر $\varepsilon > 0$ افرازی مانند \mathcal{P}_ε وجود داشته باشد، به طوری که برای هر $\mathcal{P} \subset \mathcal{P}_\varepsilon$ و هر انتخاب t_i از زیربازه‌های افراز \mathcal{P} ، $|S(\mathcal{P}, f) - A| < \varepsilon$. چنین A ی در صورت وجود یکتا است و آن را انتگرال ریمان تابع f می‌نامیم و با نماد $\int_{[a,b]} f dx$ نشان می‌دهیم.

قضیه ۳.۲.۱. فرض کنید f بر بازه‌ی $[a, b]$ کراندار و E مجموعه‌ی نقاط ناپیوستگی f روی بازه $[a, b]$ باشد، در این صورت f انتگرال‌پذیر ریمان است، اگر و فقط مجموعه‌ی E دارای اندازه لبگ صفر باشد.

□

برهان. به [۲] رجوع کنید.

۳.۱ انتگرال لبگ

تعریف ۱.۳.۱. اگر A مجموعه‌ای دلخواه از σ -جبر \mathcal{A} باشد، تابع مشخصه‌ی مجموعه‌ی A را با χ_A نشان می‌دهیم و به صورت زیر تعریف می‌کنیم

$$\chi_A(x) = \begin{cases} 1 & \text{if } x \in A \\ 0 & \text{if } x \notin A \end{cases}.$$

تعریف ۲.۳.۱. تابع ساده، تابعی است با دامنه دلخواه و مقادیر حقیقی، که تعداد مقادیرش متناهی است. فرض کنیم φ تابعی ساده روی فضای اندازه (X, \mathcal{A}, μ) با مقادیر متمایز a_1, \dots, a_n باشد. می‌توان نوشت $\varphi = \sum_{i=1}^n a_i \chi_{A_i}$ که در آن $A_i = \{x \in X ; \varphi(x) = a_i\}$ روشن است که A_i ها مجزا هستند.

اندازه‌پذیری φ معادل است با اینکه بگوییم A_i ها اندازه‌پذیرند. انتگرال φ نسبت به اندازه‌ی μ را به صورت زیر تعریف می‌کنیم

$$\int_X \varphi d\mu = \sum_{i=1}^n a_i \mu(A_i).$$

تعریف ۳.۳.۱. فرض φ تابعی ساده روی فضای اندازه (X, \mathcal{A}, μ) باشد (برای $A \in \mathcal{A}$ ، $\varphi \chi_A$ نیز یک تابع ساده می باشد). انتگرال φ روی A را تعریف می کنیم

$$\int_A \varphi d\mu = \int_A \varphi \chi_A d\mu = \sum_{i=1}^n \mu(A_i \cap A).$$

تعریف ۴.۳.۱. فرض (X, \mathcal{A}, μ) یک فضای اندازه و f تابعی اندازه پذیر و نامنفی باشد. انتگرال f روی هر $A \in \mathcal{A}$ را به صورت زیر تعریف می کنیم

$$\int_A f d\mu = \sup \left\{ \int_A \varphi d\mu ; \varphi \leq f \right\},$$

که در آن φ تابع ساده و نامنفی است.

قضیه ۵.۳.۱. (قضیه همگرایی یکنوا) اگر f_1, f_2, \dots دنباله ای از توابع اندازه پذیر، نامنفی و صعودی باشد و

$$\lim_{n \rightarrow \infty} f_n = f \text{ آن گاه}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_X f_n d\mu = \int_X f d\mu.$$

برهان. به [۱] رجوع کنید. □

ملاحظه ۶.۳.۱. اگر f تابع اندازه پذیر نامنفی روی مجموعه اندازه پذیر A و $a, b > 0$ آن گاه

$$\int_A (af + bg) d\mu = a \int_A f d\mu + b \int_A g d\mu.$$

برهان. به [۱۴] رجوع کنید. □

قضیه ۷.۳.۱. فرض کنیم f تابعی اندازه پذیر روی X و A_1, A_2, \dots دنباله ای از اعضای دوه دوی مجزای A باشد و $A = \bigcup_{i=1}^{\infty} A_i$ ، در این صورت خواهیم داشت

$$\int_A f d\mu = \sum_{i=1}^{\infty} \int_{A_i} f d\mu.$$

برهان. به [۱] رجوع کنید. □

تعریف ۸.۳.۱. تابع اندازه پذیر و نامنفی f را روی مجموعه ای اندازه پذیر A «انتگرال پذیر» گوئیم، هرگاه

$$\int_A f d\mu < \infty.$$

تعریف ۹.۳.۱. اگر f تابعی حقیقی با دامنه ی دلخواه باشد، متناظر با f برای هر x از دامنه ی f توابع f^+ و f^- ، را به صورت زیر تعریف می کنیم

$$f^-(x) = \max\{-f(x), 0\}, \quad f^+(x) = \max\{f(x), 0\}.$$

f^+ و f^- را به ترتیب جزء مثبت و جزء منفی f می‌نامیم. در این صورت $f = f^+ - f^-$ ، یعنی هر تابع اندازه پذیر را می‌توان به صورت تفاضل دو تابع اندازه پذیر نامنفی نوشت. همچنین داریم $|f| = f^+ + f^-$. روشن است که اگر f اندازه پذیر باشد، آن گاه f^+ و f^- نیز اندازه پذیراند.

تعریف ۱۰.۳.۱. فرض کنیم (X, \mathcal{A}, μ) یک فضای اندازه باشد. تابع اندازه پذیر f که روی X تعریف شده است را انتگرال پذیر گوئیم، هرگاه $\int f^+$ و $\int f^-$ متناهی باشند. در این صورت،

$$\int f d\mu = \int f^+ d\mu - \int f^- d\mu$$

قضیه ۱۱.۳.۱. فرض کنید f یک تابع حقیقی کراندار تعریف شده روی $[a, b]$ باشد. اگر f انتگرال پذیر رییمان روی $[a, b]$ باشد، آن گاه f انتگرال پذیر لبگ است.

□

برهان. به [۱۴] رجوع کنید.

توجه: عکس قضیه بالا لزوماً برقرار نیست به عنوان مثال تابع زیر در بازه $[a, b]$ انتگرال پذیر رییمان نیست ولی انتگرال لبگ آن وجود دارد و برابر با $b - a$ می‌باشد.

مثال ۱۲.۳.۱.

$$f(x) = \begin{cases} 0 & x \notin \mathbb{Q} \\ 1 & x \in \mathbb{Q} \end{cases}.$$

فصل ۲

تقریباً همه جا بازیافت پذیر نخستین بازگشت

در این فصل ابتدا مفهوم بازیافت پذیری و انتگرال پذیری نخستین بازگشت را معرفی می کنیم.

۱.۲ مفهوم نخستین بازگشت

در سراسر این فصل منظور از I ، بازه $[0, 1]$ و σ -میدان مفروض روی I ، σ -میدان بورل و اندازه ی مفروض روی آن اندازه ی لبگ λ می باشد.

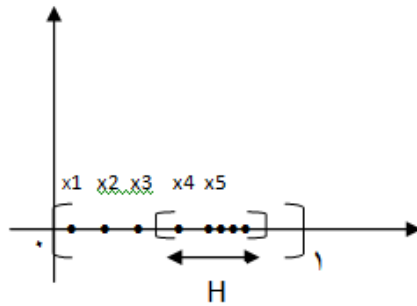
تعریف ۱.۱.۲. یک مسیر مانند \bar{x} ، دنباله ای است به صورت $\{x_n\}_{n \geq 0}$ که جملات دنباله در $I = [0, 1]$ چگالند.

مثال ۲.۱.۲. دنباله اعداد گویا در $[0, 1]$ یک مسیر است.

تعریف ۳.۱.۲. هر مجموعه ی شمارش پذیر و چگال S که $S \subset I$ ، را محمل روی I می نامیم.

نمادگذاری: اگر $\bar{x} = \{x_n\}_{n \geq 0}$ یک مسیر روی I و H یک بازه در I باشد، آن گاه $r(\bar{x}, H)$ کوچکترین x_n ای است که $x_n \in H$.

مثال ۴.۱.۲. در دنباله زیر $r(\bar{x}, H) = x_4$ است.

شکل (۱.۲)

نمادگذاری: اگر $x \in [0, 1]$ و $\rho > 0$ آن گاه $B_\rho(x) = \{y \in [0, 1]; |y - x| < \rho\}$.

تعریف ۵.۱.۲. فرض کنید $x \in I$ و $\bar{x} = \{x_n\}_{n \geq 0}$ یک مسیر روی I باشد. مسیر نخستین بازگشت x دنباله‌ای است به صورت $\mathcal{R}(\bar{x})_x = \{\omega_k(x)\}_{k=1}^\infty; k \in \mathbb{N}$ به طوری که:

$$\omega_1(x) = x_0, \quad \omega_{k+1}(x) = \begin{cases} r(\bar{x}, B_{|x-\omega_k(x)|}(x)) & ; \text{if } x \neq \omega_k(x) \\ \omega_k(x) & ; \text{if } x = \omega_k(x) \end{cases}$$

از چگال بودن \bar{x} در $[0, 1]$ داریم $\omega_k(x) \rightarrow x$ (وقتی $k \rightarrow \infty$).

مثال ۶.۱.۲. اگر \bar{x} یک مسیر روی I و $x = x_0$ باشد آن گاه مسیر $\mathcal{R}(\bar{x})_x$ به صورت زیر است.
حل:

$$\omega_1(x_0) = x_0, \quad \omega_2(x_0) = \omega_1(x_0) = x_0, \quad \dots,$$

در نتیجه

$$\mathcal{R}(\bar{x})_{x_0} = \{\omega_k(x_0)\}_{k=1}^\infty; \omega_k(x_0) = x_0, \quad k \in \mathbb{N}.$$

تعریف ۷.۱.۲. تابع f را در نقطه $x \in [0, 1], f, \bar{x}$ باز یافت پذیر نخستین بازگشت گوئیم هرگاه

$$\lim_{k \rightarrow \infty} f(\omega_k(x)) = f(x).$$

تابع f, \bar{x} باز یافت پذیر نخستین بازگشت است هرگاه در هر نقطه‌ی $x \in [0, 1], \bar{x}$ باز یافت پذیر نخستین بازگشت باشد.

تابع f باز یافت پذیر نخستین بازگشت است هرگاه مسیری مانند \bar{x} وجود داشته باشد که f, \bar{x} باز یافت پذیر نخستین بازگشت باشد.

در نهایت تابع f تقریباً همه جا باز یافت پذیر نخستین بازگشت است هرگاه نسبت به مسیری مانند \bar{x} تقریباً همه جا باز یافت پذیر نخستین بازگشت باشد.

مثال ۸.۱.۲. برای هر مسیر مانند \bar{x} از $[0, 1]$ توابع حقیقی پیوسته روی $[0, 1]$ ، \bar{x} -بازیافت پذیر نخستین بازگشت هستند.

تعریف ۹.۱.۲. فرض کنیم f تابعی با مقادیر حقیقی و \bar{x} مسیری روی $[0, 1]$ باشد. برای هر افراز \mathcal{P} روی $[0, 1]$ ، مجموع ریمان نخستین بازگشت به صورت زیر تعریف می شود

$$S_{(\bar{x}, \mathcal{P})}(f) = \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J).$$

تعریف ۱۰.۱.۲. گوئیم تابع f نسبت به \bar{x} ، انتگرال پذیر نخستین بازگشت است هرگاه عددی حقیقی مانند T وجود داشته باشد به طوری که

$$\forall \{\mathcal{P}_n\}_{n \geq 1} (\|\mathcal{P}_n\| \rightarrow 0 \implies |S_{(\bar{x}, \mathcal{P}_n)}f - T| \rightarrow 0),$$

که در آن $\{\mathcal{P}_n\}$ دنباله ای از افرازه‌های $[0, 1]$ است.

در این صورت T را انتگرال نخستین بازگشت تابع f نسبت به \bar{x} می نامیم.

تعریف ۱۱.۱.۲. فرض کنید تابع $f: I \rightarrow \mathbb{R}$ ، انتگرال پذیر لبگ باشد آن گاه می گوئیم مسیر \bar{x} روی مجموعه‌ی اندازه پذیر A از I ، انتگرال لبگ f را بدست می دهد هرگاه

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J \cap A) - \int_A f \right| < \varepsilon.$$

که در آن \mathcal{P} ، هر افراز دلخواه از $[0, 1]$ با نرم کمتر از δ است.

تعریف ۱۲.۱.۲. فرض کنید تابع $f: I \rightarrow \mathbb{R}$ ، انتگرال پذیر لبگ باشد آن گاه می گوئیم مسیر $\bar{x} = \{x_n\}$ روی I انتگرال لبگ f را بدست می دهد، هرگاه برای هر مجموعه‌ی اندازه پذیر A داشته باشیم:

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J \cap A) - \int_A f \right| < \varepsilon,$$

که در آن \mathcal{P} ، هر افراز دلخواه از $[0, 1]$ با نرم کمتر از δ است.

در حقیقت می گوئیم مسیر \bar{x} روی I انتگرال لبگ f را بدست می دهد هرگاه روی هر مجموعه‌ی اندازه پذیر A از I انتگرال لبگ f را نتیجه دهد.

مثال ۱۳.۱.۲. فرض کنید f تابع همانی روی I و $\bar{x} = \{r_n\}_{n \geq 1}$ دنباله‌ی اعداد گویا روی I باشد آن گاه \bar{x} انتگرال لبگ f را بدست می دهد.

مثال ۱۴.۱.۲. اگر f انتگرال پذیر ریمان باشد هر مسیری روی I ، انتگرال لبگ f را بدست می دهد.

قضیه ۱۵.۱.۲. انتگرال نخستین بازگشت تابع f وجود دارد و مقدارش نسبت به هر \bar{x} ثابت است اگر و تنها اگر، تابع f انتگرال پذیر ریمان باشد. در این حالت انتگرال نخستین بازگشت تابع f ، با انتگرال‌های ریمان و لبگ f برابر است.

برهان. به [۶] رجوع کنید.

۲.۲ ارتباط بازیافت پذیری توابع با اندازه پذیری و انتگرال پذیری آن

لم ۱.۲.۲. فرض کنید $\bar{x} = \{x_n\}$ ، یک مسیر و E مجموعه‌ی شمارش پذیر زیر باشد.

$$E = \left\{ \frac{x_n + x_m}{2}; n = 0, 1, 2, \dots; m = 0, 1, 2, \dots \right\} \cup \{0, 1\}.$$

در این صورت برای هر $k = 0, 1, 2, \dots$ و $t \in I - E$ ، ϵ مثبتی وجود دارد به طوری که ω_k روی همسایگی $(t - \epsilon, t + \epsilon)$ ثابت است.

برهان. با استقرا روی k درستی لم را تحقیق می کنیم. اگر $k = 1$ آن گاه با توجه به تعریف (۵.۱.۲) داریم:

$$\forall t \in I; \omega_1(t) = x_0.$$

یعنی برای $k = 1$ ، ω_1 همیشه ثابت است. حال فرض می کنیم لم برای $k - 1$ برقرار باشد، نشان می دهیم برای k هم برقرار است. اگر $t_0 \in I - E$ و $\epsilon_1 > 0$ ، آن گاه $y_0 \in \{x_n\}$ وجود دارد به طوری که برای هر t که $t \in (t_0 - \epsilon_1, t_0 + \epsilon_1)$ داشته باشیم

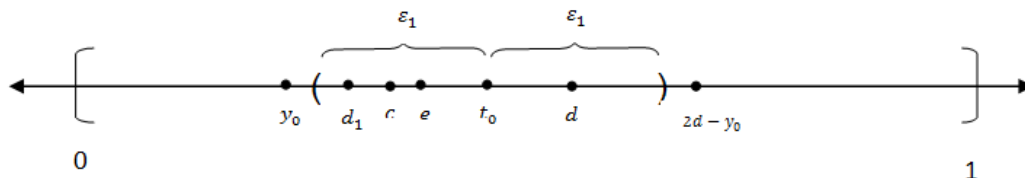
$$\omega_{k-1}(t) = y_0.$$

چون $t_0 \in I - E$ پس $t_0 \notin E$. می توان ϵ_1 را به اندازه‌ای کوچک گرفت به طوری که

$$y_0 \notin (t_0 - \epsilon_1, t_0 + \epsilon_1).$$

بدون اینکه به کلیت مسأله خللی وارد شود می توان فرض کرد

$$y_0 < t_0 - \epsilon_1.$$

شکل (۲.۲)

حال c, d را به صورت زیر معرفی می کنیم:

$$\begin{cases} c = t_0 - \frac{\varepsilon_1}{4} \\ d = t_0 + \frac{\varepsilon_1}{4} \end{cases} .$$

همچنین قرار می دهیم $\{N = \min\{n; \bar{x} \in (y_0, c)\}$ اکنون نشان می دهیم ε ای هست که ω_k روی $(t_0 - \varepsilon_1, t_0 + \varepsilon_1)$ ثابت باشد.

فرض کنید $e = \omega_k(d)$ و $d_1 = \frac{y_0 + e}{4}$. در این صورت روشن است که $e = r(\bar{x}(y_0, 2d - y_0))$ و برای هر $t \in (t_0 - \varepsilon_1, t_0 + \varepsilon_1) \cap (d_1, d]$ داریم $\omega_k(t) = e$. زیرا: با توجه به تعریف $\omega_k(x)$ و جایگزینی $x = d$ داریم:

$$e = \omega_k(d) = \begin{cases} r(\bar{x}, B_{|d - \omega_{k-1}(d)|}(d)) & ; \omega_{k-1}(d) \neq d \quad (1) \\ \omega_{k-1}(d) & ; \omega_{k-1}(d) = d \quad (2) \end{cases} .$$

با توجه به فرض استقرا داریم $\omega_{k-1}(d) = y_0$. بنابراین با توجه به اینکه $y_0 \neq d$ ، حالت (۲) برقرار نیست، یعنی $\omega_{k-1}(d) \neq d$ در نتیجه

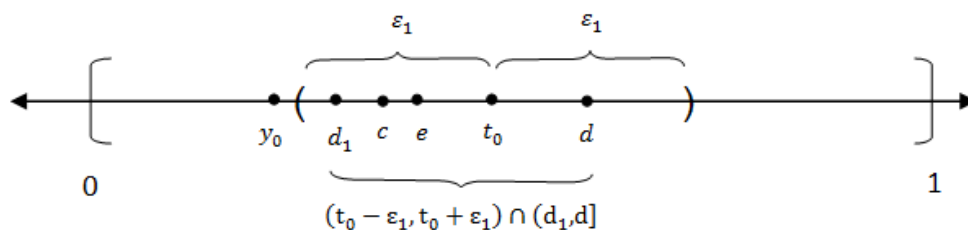
$$\omega_k(d) = r(\bar{x}, B_{|d - \omega_{k-1}(d)|}(d)).$$

از طرفی داریم

$$\begin{aligned} B_{|d - \omega_{k-1}(d)|}(d) &= \{y \in [0, 1]; |d - y| < |d - \overbrace{\omega_{k-1}(d)}^{y_0}|\} \\ &= \{y \in [0, 1]; |d - y| < |d - y_0|\} \\ &= \{y \in [0, 1]; y_0 - d < d - y < d - y_0\} \\ &= \{y \in [0, 1]; y_0 < y < 2d - y_0\} \\ &\Rightarrow B_{|d - \omega_{k-1}(d)|}(d) = (y_0, 2d - y_0) \end{aligned}$$

در نتیجه

$$e = \omega_k(d) = r(\bar{x}, (y_0, 2d - y_0)).$$

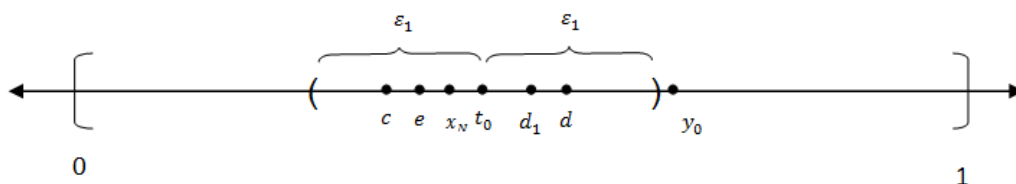

شکل (۳.۲)

با توجه به شکل به روشنی می توان دید، برای هر $\omega_k(t) = e, t \in (t_0 - \epsilon_1, t_0 + \epsilon_1) \cap (d_1, d]$ پس با توجه به تعریف (۵.۱.۲) حالت (۲) نیز برای این قسمت اتفاق نمی افتد. زیرا $\omega_{k-1}(t) = y_0$ (فرض استقرا).

از سوی دیگر چون $y_0 \notin (t_0 - \epsilon_1, t_0 + \epsilon_1)$ داریم $t \neq y_0$ در نتیجه به موجب (۱) خواهیم داشت $\omega_k(t) = e$. زیرا اولین عضو دنباله \bar{x} که در بازه $B_{|t-y_0|}(t)$ خواهد بود. اگر $e = x_N$ ، آن گاه از آن جا که $d_1 < c$ ، ثابت ω_k روی $[c, d]$ خواهد بود، زیرا $[c, d]$ نیز زیر بازه ای از $(t_0 - \epsilon_1, t_0 + \epsilon_1) \cap (d_1, d]$ است. دو حالت ممکن است پیش آید: $d_1 < t_0$ یا $d_1 > t_0$. اگر $d_1 < t_0$ آن گاه قرار می دهیم $\epsilon = \min\{t_0 - d_1, d - t_0\}$ ، و در نتیجه درستی حکم روشن است.

اگر $d_1 > t_0$ ، آن گاه $\bar{x}^{-1}(e) < N$ (زیرا اگر $e \neq x_N$ ، باید داشته باشیم $e < x_N$). بنابراین اندیس عضوهای دنباله که با e نیز برابر می باشند از N کمتر می باشد. حالت $x_N < e$ رخ نمی دهد).

شکل (۴.۲)

اگر این حالت یعنی $d_1 > t_0$ رخ دهد دوباره مراحل بالا را تکرار می کنیم و در این مراحل d_1 در نقش d عمل می کند و همچنین $\omega_k(d_1) = e_1$ و $d_2 = \frac{y_0 + e_1}{2}$ ، آن گاه همانند نتیجه هایی که

برای قسمت قبل گرفتیم در اینجا نیز داریم:

$$e_1 = r(\bar{x}, (y_0, 2d - y_0)).$$

و

$$\forall t \in (t_0 - \varepsilon_1, t_0 + \varepsilon_1) \cap (d_2, d_1]; \omega_k(t) = e_1.$$

مشابه مرحله نخست اگر $e_1 = x_N$ ، آن گاه $d_2 < c$ و در نتیجه ω_k روی $[c, d_1]$ برابر با مقدار ثابت e_1 خواهد شد.

در غیر این صورت دو حالت پیش می آید: $d_2 < t_0$ یا $d_2 > t_0$.

اگر $d_2 < t_0$ آن گاه قرار می دهیم $\varepsilon = \min\{t_0 - d_2, d_1 - t_0\}$ و ω_k روی بازه $[c, d_1]$ مقدار ثابت e_1 خواهد شد و برهان کامل می شود ولی

اگر $d_2 > t_0$ ، آن گاه دوباره مراحل بالا را تکرار می کنیم و e_3 و d_3 را به صورت زیر تعریف می کنیم.

$$e_3 = \omega_k(d_2) \quad , \quad d_3 = \frac{y_0 + e_2}{2}.$$

روشن است که هر کدام از مقدارهای e, e_1 متعلق به مجموعه $\{x_0, x_2, \dots, x_{N-1}\}$ می باشند، از این رو d_i, e_i بیشتر از N بار رخ نمی دهد.

پس در یکی از مراحل که طی شد باید داشته باشیم $d_i < t_0$ یا $e_i = x_n$.

اگر $e_i = x_N$ ، آن گاه ω_k روی $[c, d_{i-1}]$ مقدار ثابت e_i را می گیرد و حکم ثابت می شود ولی

اگر $d_i < t_0$ ، آن گاه قرار می دهیم $\varepsilon = \min\{t_0 - d_i, d_{i-1} - t_0\}$ از آن جا ω_k روی $(t_0 - \varepsilon, t_0 + \varepsilon)$

مقدار ثابت e_i را اختیار خواهد کرد و در نتیجه اثبات لم کامل می شود. \square

تعریف ۲.۲.۲. (تابع بئر یک) تابعی که حاصل حد نقطه به نقطه دنباله ای از توابع پیوسته باشد، تابع بئریک نامیده می شود.

لم ۳.۲.۲. فرض کنید $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ تابع دلخواه و \bar{x} مسیری روی I باشد. برای هر $k \in \mathbb{N}$ از N ، تابع $f(\omega_k)$ متعلق به کلاس بئر یک است.

برهان. $k \in \mathbb{N}$ را ثابت در نظر می گیریم. با توجه به لم (۱.۲.۲) تعدادی مجموعه ی بسته

شمارش پذیر T_n وجود دارد که ω_k روی آنها ثابت است، به طوری که $[0, 1] = \bigcup_{n=1}^{\infty} T_n$.

بنابراین $f(\omega_k)$ روی هر T_n مقداری ثابت است که نشان می دهد $f(\omega_k)$ متعلق به کلاس بئر

یک است. \square

لم ۴.۲.۲. اگر $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ انتگرال پذیر باشد و \bar{x} مسیری از I که روی هر زیربازه بسته از I انتگرال

لبگ f را بدست دهد، آن گاه \bar{x} انتگرال لبگ f را بدست می دهد.

برهان. قرار دهید

$$G = \{A \subset [0, 1]; \text{می دهد}\}$$

با توجه به فرض چون حکم برای زیربازه های بسته I برقرار است، پس $G \neq \emptyset$. برای تحقیق درستی حکم کافی است نشان دهیم که G یک σ -میدان (σ -جبر) است. برای این منظور کافی است نشان دهیم G تحت متمم و اجتماع دنباله ی صعودی از زیر مجموعه های اندازه پذیر I بسته است.

فرض کنید $A \in G$ آن گاه برای هر افراز \mathcal{P} داریم:

$$\begin{aligned} \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A^c) &= \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J - (J \cap A)) \\ &= \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) (\lambda(J) - \lambda(J \cap A)) \\ &= \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J) \\ &\quad - \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A). \end{aligned}$$

حال اگر نرم \mathcal{P} به صفر میل کند ($\|\mathcal{P}\| \rightarrow 0$) آن گاه عبارت اخیر به $\int_{[0,1]} f - \int_A f$ میل می کند. بنابراین

$$\sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A^c) \rightarrow \int_{A^c} f.$$

در واقع نشان دادیم که G تحت متمم بسته است و انتگرال وجود دارد. فرض کنید \bar{x} انتگرال f را روی مجموعه ی اندازه پذیر A_n نتیجه دهد و $A_n \subseteq A_{n+1} \subseteq [0, 1]$ برای $n = 0, 1, 2, \dots$ ثابت می کنیم که \bar{x} انتگرال f را روی $A = \bigcup_{n=1}^{\infty} A_n$ نیز بدست می دهد. در این مورد f کراندار است، در نتیجه

$$\begin{aligned} \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A) &= \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda[J \cap (A_n \cup (A - A_n))] \\ &= \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A_n) \\ &\quad + \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap (A - A_n)). \end{aligned} \quad (1.2)$$

با استفاده از برهان خلف درستی این قسمت را تحقیق می کنیم. پس ε و دنباله $\{\mathcal{P}_i\}$ از افرازا با بازه ی $[0, 1]$ با $\|\mathcal{P}_i\| \rightarrow 0$ وجود دارد به طوری که

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A) - \int_A f \right| \geq \varepsilon.$$

با توجه به رابطه (۱.۲) و برای هر $i = 1, 2, \dots$ و $n \in \mathbb{N}$ داریم

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A_n) - \int_{A_n} f \right| + \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap (A - A_n)) - \int_{A - A_n} f \right| \geq \varepsilon_0,$$

در نتیجه

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A_n) - \int_{A_n} f \right| + \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap (A - A_n)) \right| + \left| \int_{A - A_n} f \right| \geq \varepsilon_0. \quad (۲.۲)$$

فرض کنید $0 < \rho < 1$ و مقدار ثابت N را طوری در نظر می‌گیریم که همچنین i را ثابت در نظر می‌گیریم به طوری که برای هر $i \geq i_0$ داریم

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A_{N_0}) - \int_{A_{N_0}} f \right| \geq \rho \varepsilon_0.$$

در نتیجه با توجه به $\left| \int_{A - A_{N_0}} f \right| < \rho \varepsilon_0$

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A_{N_0}) - \int_{A_{N_0}} f \right| + \left| \int_{A - A_{N_0}} f \right| < \rho \varepsilon_0 + \rho \varepsilon_0 = 2\rho \varepsilon_0. \quad (۳.۲)$$

از طرفی با توجه به رابطه (۲.۲) و (۳.۲)

$$\begin{aligned} \forall i \geq i_0; & \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A_{N_0}) - \int_{A_{N_0}} f \right| \\ & + \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap (A - A_{N_0})) \right| + \left| \int_{A - A_{N_0}} f \right| \geq \varepsilon_0 \\ \implies & \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap (A - A_{N_0})) \right| + 2\rho \varepsilon_0 \geq \varepsilon_0 \\ \implies & \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_i} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap (A - A_{N_0})) \right| \geq (1 - 2\rho) \varepsilon_0. \end{aligned} \quad (۴.۲)$$

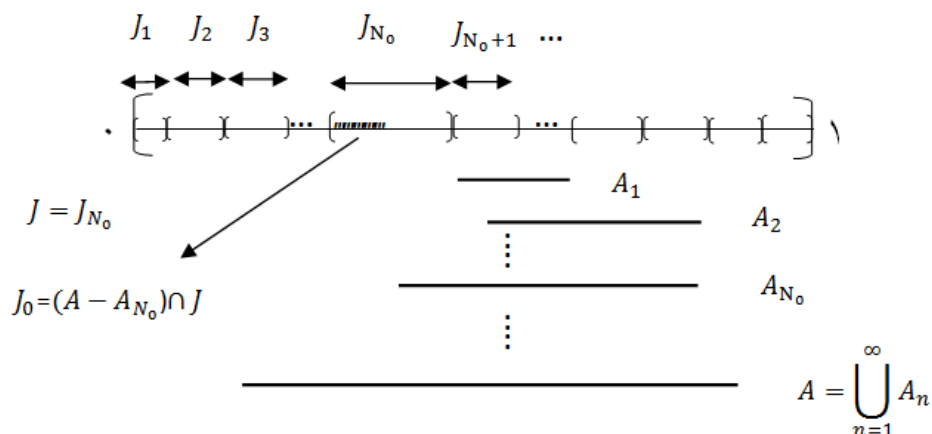
همچنین f روی مسیر \bar{x} در بازه $[0, 1]$ ، انتگرال پذیر است، زیرا طبق فرض برای هر زیربازه $[0, 1]$ بسته از $[0, 1]$ انتگرال پذیر است و چون $[0, 1]$ زیربازه بسته خودش است بنابراین

$$\forall \rho \varepsilon_0 > 0 \exists \delta > 0; \text{mesh}(\mathcal{P}) < \delta \quad \left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J) - \int_{[0,1]} f \right| < \rho \varepsilon_0, \quad (۵.۲)$$

با در نظر گرفتن $\rho \varepsilon_0$ به جای ε .

مقدار i را طوری در نظر می گیریم که $mesh(P_{i_0}) < \delta$ و تطریف P_{i_0} از P_{i_0} را به صورت زیر تعریف می کنیم.

برای هر $J \in P_{i_0}$ ، فرض کنید J بازه j بسته به طول $\lambda((A - A_{N_0}) \cap J)$ که مشمول در درون J است به طوری که $r(J) \in J$.

شکل (۵.۲)

بازه J درون J را با اندازه $\lambda((A - A_{N_0}) \cap J)$ در نظر می گیریم. بازه $J - J_0$ که دو بازه در دو طرف J_0 است را J_{-1} و J_1 معرفی می کنیم. با در نظر گرفتن $\mathcal{J}(J_k)$ به عنوان افزای برای بازه J_k ($k = -1, 1$) داریم

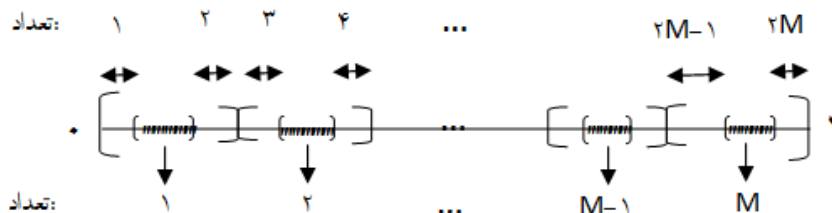
$$\sum_{J \in \mathcal{J}(J_k)} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J) - \int_{J_k} f < \frac{\varrho \varepsilon_0}{2M},$$

که $n(P_{i_0}) = M$.

زیرا برای هر $\varrho \varepsilon_0$ و افراز P که $mesh(P) < \delta$ رابطه (۵.۲) برقرار است. بنابراین برای افراز P_{i_0} ، که $mesh(P_{i_0}) < \delta$ و همچنین تطریف P_{i_0} ، یعنی P_{i_0} نیز برقرار است، پس

$$\left| \sum_{J \in P_{i_0}} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J) - \int_{[0, 1]} f \right| < \varrho \varepsilon_0. \quad (۶.۲)$$

چون هر بازه ای مانند J که از افراز P_{i_0} انتخاب می کنیم به دو بازه J_{-1} و J_1 تبدیل می شود و چون تعداد بازه های P_{i_0} ، M بود در نتیجه تعداد بازه ها به $2M$ افزایش می یابد، بنابراین رابطه (۶.۲) برای هر $J \in \mathcal{J}(J_k)$ برقرار است.

شکل (۶.۲)

تظریف \mathcal{P}_0 ای که از افراز \mathcal{P}_{i_0} بدست آمد، به صورت زیر در می آید.

$$\mathcal{P}_0 = \{J_0; J \in \mathcal{P}_{i_0}\} \cup \bigcup_{\substack{J \in \mathcal{P}_{i_0} \\ k=-1, 1}} \mathcal{J}(J_k).$$

درواقع یک بازه \mathcal{P}_{i_0} به سه بازه تقسیم می شود.

همچنین با توجه به اینکه $mesh(\mathcal{P}_{i_0}) < \delta$ ، بنابراین $mesh(\mathcal{P}_0) < \delta$ می باشد. در نتیجه داریم:

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}_0} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J) - \int_{[0,1]} f \right| < \varrho \varepsilon_0. \quad (۷.۲)$$

با توجه به افراز $\mathcal{P}_0 = \{J_0; J \in \mathcal{P}_{i_0}\} \cup \bigcup_{k=-1, 1} \mathcal{J}(J_k)$ نتیجه می شود که:

$$\begin{aligned} \varrho \varepsilon_0 &\geq \left| \sum_{J \in \mathcal{P}_0} f(r(\bar{x}, J))\lambda(J) - \int_{[0,1]} f \right| \\ &\geq \left| \sum_{J_0 \in \mathcal{P}_0} f(r(\bar{x}, J_0))\lambda(J_0) - \int_{\cup\{J_0; J \in \mathcal{P}_{i_0}\}} f \right| \\ &\quad - \sum_{J \in \mathcal{P}_{i_0}} \sum_{k=-1, 1} \sum_{J \in \mathcal{J}(J_k)} |f(r(\bar{x}, J))\lambda(J) - \int_{J_k} f| \\ &\geq \left| \sum_{J_0 \in \mathcal{P}_0} f(r(\bar{x}, J_0))\lambda(J_0) \right| \\ &\quad - \sum_{J \in \mathcal{P}_{i_0}} \sum_{k=-1, 1} \sum_{J \in \mathcal{J}(J_k)} |f(r(\bar{x}, J))\lambda(J) - \int_{J_k} f| - \left| \int_{\cup\{J_0; J \in \mathcal{P}_{i_0}\}} f \right|. \end{aligned} \quad (۸.۲)$$

از $\lambda(J_0) = \lambda((A - A_{N_0}) \cap J)$ و (۴.۲) و $\left| \int_{A - A_{N_0}} f \right| < \varrho \varepsilon_0$

$$\left| \sum_{J_0 \in \mathcal{P}_0} f(r(\bar{x}, J_0))\lambda(J_0) \right| \geq (1 - 2\varrho)\varepsilon_0. \quad (۹.۲)$$

و

$$\left| \int_{\cup\{J_k; J \in \mathcal{P}_{i_0}\}} f \right| < \varrho \varepsilon_0. \quad (10.2)$$

از طرفی

$$\begin{aligned} & \left| \sum_{J \in \mathcal{J}(J_k)} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J) - \int_{J_k} f \right| < \frac{\varrho \varepsilon_0}{2M} \\ \Rightarrow & \sum_{k=-1, 1} \left| \sum_{J \in \mathcal{J}(J_k)} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J) - \int_{J_k} f \right| < \frac{\varrho \varepsilon_0}{2M} + \frac{\varrho \varepsilon_0}{2M} = \frac{\varrho \varepsilon_0}{M} \\ \Rightarrow & \sum_{\substack{J \in \mathcal{P}_{i_0} \\ n(\mathcal{P}_{i_0})=m}} \sum_{k=-1, 1} \left| \sum_{J \in \mathcal{J}(J_k)} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J) - \int_{J_k} f \right| < \overbrace{\frac{\varrho \varepsilon_0}{M} + \dots + \frac{\varrho \varepsilon_0}{M}}^M = \varrho \varepsilon_0. \end{aligned} \quad (11.2)$$

بنابراین از روابط (۸.۲) و (۹.۲) و (۱۰.۲) و (۱۱.۲) نتیجه می شود که

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J) - \int_{[c, 1]} f \right| \geq (1 - 2\varrho) \varepsilon_0 - \varrho \varepsilon_0 - \varrho \varepsilon_0 = (1 - 4\varrho) \varepsilon_0. \quad (12.2)$$

برای $\varrho \leq \frac{1}{5}$ رابطه‌ی (۷.۲) و (۱۲.۲) با یکدیگر تناقض دارند. بنابراین فرض خلف باطل و چنین ε_0 وجود ندارد. بنابراین قسمت اجتماع یکنوایی هم در G بسته است. پس G یک σ -میدان می باشد.

حال باید نشان دهیم σ -میدان G شامل مجموعه B_R می باشد، برای این کار کفایت نشان دهیم G شامل مجموعه های مولد B_R است.

مجموعه B_R به صورت $B_R = \{[a, b]; a, b \in R\}$ نمایش داده می شود، یعنی مولدهای آن بازه های نیم باز هستند.

مجموعه G شامل بازه های به فرم $[a, b]$ می باشد و چون G یک σ -میدان است پس شامل متمم آن یعنی $[a, b]^c$ نیز هست. در واقع

$$[a, b]^c = (-\infty, a) \cup (b, \infty) \in G.$$

و با توجه اینکه G یک σ -میدان است پس اشتراک دو مجموعه از G نیز عضو G می باشند یعنی:

$$[c, a] \cap ((-\infty, a)(b, \infty)) = [c, a] \in G.$$

پس بازه های به فرم $[a, b]$ (نیم بازها) عضو G می باشند. بنابراین σ -میدان G شامل مولدهای B_R است. در نتیجه مسیر \bar{x} انتگرال f را نتیجه می دهد. \square

۵.۲.۲. فرض کنید تابع $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ انتگرال پذیر و \bar{x} مسیری روی I که انتگرال f را بدست دهد، در این صورت برای هر مجموعه‌ی اندازه پذیر مانند A و $\varepsilon > 0$ ، $\delta > 0$ وجود دارد به طوری که اگر $C = \{J_1, \dots, J_n\}$ گردایه‌ای از بازه های غیر همپوش که

$$\forall k = 1, \dots, n \quad \lambda(J_k) < \delta, \quad \sum_{k=1}^n \lambda(J_k \cap A) < \delta,$$

آن‌گاه

$$\sum_{k=1}^n f(r(J_k)) \lambda(J_k \cap A) < \varepsilon.$$

برهان. درستی لم را با برهان خلف تحقیق می‌کنیم. در اینصورت یک ε برای هر δ وجود دارد که

$$\sum_{k=1}^n f(r(J_k)) \lambda(J_k \cap A) \geq \varepsilon. \quad (۱۳.۲)$$

اگر $0 < \varrho < 1$ را ثابت در نظر بگیریم، با توجه به اینکه مسیر \bar{x} ، انتگرال f را بدست می‌دهد، پس $\delta_1 > 0$ وجود دارد به طوری که برای افراز \mathcal{P} از بازه I $mesh(\mathcal{P}) < \delta_1$ ، آن‌گاه

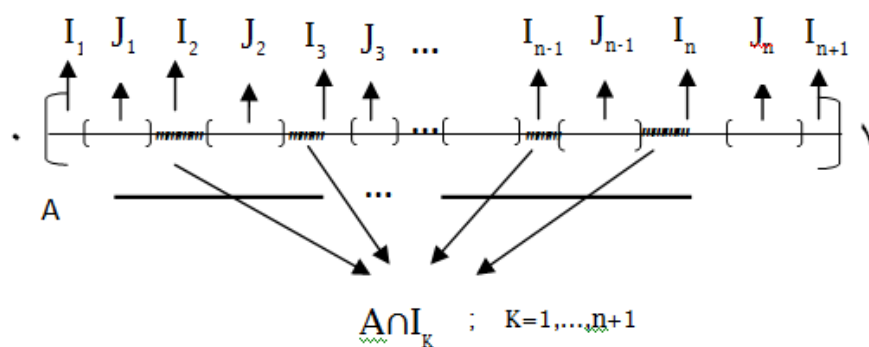
$$|\sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(J)) \lambda(J \cap A) - \int_A f| < \varrho \varepsilon. \quad (۱۴.۲)$$

همچنین برای $\delta_2 > 0$ ، اگر $\lambda(A \cap H) < \delta_2$ ، H بازه‌ی دلخواه آن‌گاه

$$|\int_{A \cap H} f| < \varrho \varepsilon. \quad (۱۵.۲)$$

قرار می‌دهیم $\delta = \min\{\delta_1, \delta_2\}$ ، آن‌گاه گردایه‌ای از بازه های غیر همپوش مانند $C = \{J_1, \dots, J_n\}$ که $\forall k; \lambda(J_k) < \delta$ و $\sum_{k=1}^n \lambda(J_k \cap A) < \delta$ وجود دارد. در نتیجه از (۱۳.۲)،

$$\sum_{k=1}^n f(r(J_k)) \lambda(J_k \cap A) \geq \varepsilon.$$

شکل (۷.۲)

فرض کنید $\{I_k; k = 1, \dots, n+1\}$ مجموعه‌ای از بازه‌های بسته متصل با $H = \bigcup_{k=1}^n J_k$ ،
 (مطابق شکل) و f روی I_k انتگرال پذیر باشد. بنابراین افراز $\mathcal{J}(I_k)$ برای بازه‌ی I_k که
 $mesh(\mathcal{J}(I_k)) < \delta_1$ وجود دارد و چون $k = 1, \dots, n+1$ ، بنابراین با توجه به رابطه‌ی (۱۴.۲)
 اگر بازه‌ی $[0, 1]$ را به بازه‌ی I_k محدود کنیم، آن‌گاه با در نظر گرفتن افراز $\mathcal{J}(I_k)$ برای I_k داریم:

$$\begin{aligned} \left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_A f \right| &< \varrho \varepsilon_0 \implies \\ \left| \sum_{J \in \mathcal{J}(I_k)} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_{A \cap I_k} f \right| &< \frac{\varrho \varepsilon_0}{n+1}. \end{aligned}$$

افراز \mathcal{P} را به صورت $\mathcal{P} = (\bigcup_{k=1}^{n+1} \mathcal{J}(I_k)) \cup C$ تعریف می‌کنیم، آن‌گاه \mathcal{P} افزای از بازه $[0, 1]$
 که $mesh(\mathcal{P}) < \delta_1$ زیرا

$$\begin{cases} \lambda(J_k) < \delta \leq \delta_1 \\ mesh(\mathcal{J}(I_k)) < \delta_1 \end{cases},$$

در نتیجه $mesh(\mathcal{P}) < \delta_1$.

از روابط (۱۴.۲) و (۱۵.۲) داریم:

$$\begin{aligned} \varrho \varepsilon_0 &> \left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_A f \right| \\ &= \left| \sum_{k=1}^{n+1} \sum_{J \in \mathcal{J}(I_k)} f(r(J))\lambda(J \cap A) + \sum_{J \in C} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_{A-H} f - \int_{A \cap H} f \right| \\ &\geq \left| \sum_{J \in C} f(r(J))\lambda(J \cap A) \right| - \left| \sum_{k=1}^{n+1} \sum_{J \in \mathcal{J}(I_k)} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_{A-H} f \right| - \left| \int_{A \cap H} f \right| \\ &= \underbrace{\left| \sum_{J \in C} f(r(J))\lambda(J \cap A) \right|}_{\geq \varepsilon_0} - \underbrace{\left| \sum_{k=1}^{n+1} \left(\sum_{J \in \mathcal{J}(I_k)} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_{A-I_k} f \right) \right|}_{\leq \frac{\varrho \varepsilon_0}{n+1}} - \underbrace{\left| \int_{A \cap H} f \right|}_{\leq \varrho \varepsilon_0} \\ &\geq \varepsilon_0 - \sum_{k=1}^{n+1} \frac{\varrho \varepsilon_0}{n+1} - \varrho \varepsilon_0 = (1 - 2\varrho)\varepsilon_0. \end{aligned}$$

در نتیجه برای هر $\frac{1}{\varrho} \leq \varrho \leq 1$ نامساوی به تناقض می‌انجامد بنابراین فرض خلف باطل و چنین ε_0 ای
 وجود ندارد و اثبات لم کامل می‌شود. \square

لم ۶.۲.۲. فرض کنید تابع $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ انتگرال پذیر و \bar{x} مسیری روی I که انتگرال لبگ f را بدست می‌دهد. در اینصورت برای هر مجموعه‌ی اندازه پذیر A و $\varepsilon > 0$ ، $\delta > 0$ وجود دارد به طوری که:

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(\bar{x}, J)) \lambda(J \cap A) - \int_{A \cap \bigcup_{J \in \mathcal{P}} J} f \right| < \varepsilon,$$

برای هر گردایی \mathcal{P} از بازه‌های غیر همپوش که $\lambda(A - \bigcup_{J \in \mathcal{P}} J) < \delta$.

برهان. فرض کنیم لم صحیح نباشد. بنابراین $\varepsilon_0 > 0$ ای وجود دارد، به طوری که برای هر n یک گردایی $C_n = \{J_1^n, \dots, J_{N_n}^n\}$ از بازه‌های غیر همپوش که $\lambda(J_k^n) < \frac{1}{n}$ و $(k = 1, \dots, N_n)$

$\lambda(A - H_n) < \frac{1}{n}$ وجود دارد که $H_n = \bigcup_{k=1}^{N_n} J_k^n$. بنابراین داریم:

$$\left| \sum_{k=1}^{N_n} f(r(J_k^n)) \lambda(J_k^n) - \int_{A \cap H_n} f \right| \geq \varepsilon_0.$$

با انتخاب $0 < \rho < 1$ و $\delta > 0$ داریم:

(۱): اگر $mesh(\mathcal{P}) < \delta$ آن گاه با انتخاب $\rho \varepsilon_0 = \varepsilon$ و تعریف (۱۲.۱.۲)

$$\left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(J)) \lambda(J \cap A) - \int_A f \right| < \rho \varepsilon_0.$$

(۲): از لم (۵.۲.۲) نیز با انتخاب $\rho \varepsilon_0$ به جای ε استفاده می‌کنیم.

(۳): اگر $\lambda(A \cap E) < \delta$ آن گاه $\left| \int_{A \cap E} f \right| < \rho \varepsilon_0$.

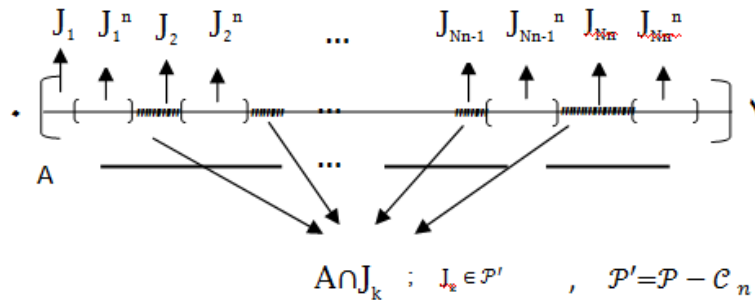
با انتخاب $n > \frac{1}{\delta}$ و گسترش C_n به افزای \mathcal{P} از بازه $[0, 1]$ که $mesh(\mathcal{P}) < \delta$ و همچنین با تعریف

$\mathcal{P}' = \mathcal{P} - C_n$ و با در نظر گرفتن $\varepsilon = \rho \varepsilon_0$ شرایط لم (۵.۲.۲) برقرار است زیرا:

$$mesh(\mathcal{P}) < \delta \xrightarrow{\mathcal{P}' = \mathcal{P} - C_n} mesh(\mathcal{P}') < \delta \rightarrow \forall J \in \mathcal{P} \quad \lambda(J) < \delta, \quad (۱۶.۲)$$

و

$$\begin{aligned} \lambda(A - H_n) < \frac{1}{n} &\implies \lambda(A - H_n) < \delta \\ &\implies \lambda\left(\bigcup_{J \in \mathcal{P}'} (A \cap J)\right) < \delta \\ &\implies \sum_{J \in \mathcal{P}'} \lambda(A \cap J) < \delta \\ &\implies \left| \int_{A - H_n} f \right| < \rho \varepsilon_0, \end{aligned} \quad (۱۷.۲)$$

شکل (۸.۲)

از رابطه‌ی (۱۶.۲) و (۱۷.۲) و لم (۵.۲.۲) داریم:

$$|\sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(J))\lambda(J \cap A)| < \rho\varepsilon_0. \quad (۱۸.۲)$$

بنابراین از (۱)، (۲)، (۳) و رابطه‌ی (۱۸.۲) نتیجه می‌شود که

$$\begin{aligned} \rho\varepsilon_0 &> \left| \sum_{J \in \mathcal{P}} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_A f \right| \\ &= \left| \sum_{J \in \mathcal{C}_n} f(r(J))\lambda(J \cap A) + \sum_{J \in \mathcal{P}'} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_{A-H_n} f - \int_{A \cap H_n} f \right| \\ &\geq \left| \sum_{J \in \mathcal{C}_n} f(r(J))\lambda(J \cap A) - \int_{A \cap H_n} f \right| - \left| \sum_{J \in \mathcal{P}'} f(r(J))\lambda(J \cap A) \right| - \left| \int_{A-H_n} f \right| \\ &\geq \varepsilon_0 - \rho\varepsilon_0 - \rho\varepsilon_0 = (1 - 2\rho)\varepsilon_0. \end{aligned}$$

که به ازای $\frac{1}{2} \leq \rho$ نامساوی به تناقض می‌انجامد. در نتیجه فرض خلف باطل و چنین ε_0 وجود ندارد و اثبات لم کامل می‌شود.

□

قضیه ۷.۲.۲. فرض کنید تابع $f: I \rightarrow \mathbb{R}$ انتگرال پذیر لبگ و مسیر \bar{x} انتگرال لبگ f را بدست می‌دهد، آن‌گاه مسیر \bar{x} ، $f(x)$ را تقریباً همه جا بازیافت می‌کند.

برهان. $c > 0$ را ثابت و مجموعه B را به صورت زیر تعریف می‌کنیم

$$B = \{x ; \limsup f(\omega_n(x)) > f(x) + c\}.$$

برای اثبات این قضیه کافی است نشان دهیم $\lambda(B) = 0$. از لم (۳.۲.۲) نتیجه می‌گیریم که B اندازه پذیر است. بنابراین کافی است ثابت کنیم، اگر مجموعه‌ی F که $F \subset B$ بسته و f روی F پیوسته باشد، آن‌گاه $\lambda(F) = 0$.

فرض کنیم مجموعه‌ی F ، $F \subset B$ که $\lambda(F) > 0$ وجود دارد. $\varepsilon > 0$ و $0 < \delta < \frac{\lambda(F)}{4}$ را طوری انتخاب می‌کنیم که لم (۶.۲.۲) برای مجموعه‌ی F و $c\varepsilon$ برقرار باشد. فرض کنید

$$\forall x, \acute{x} \in F; |x - \acute{x}| < \delta \Rightarrow |f(x) - f(\acute{x})| < \frac{c}{4},$$

\mathcal{J} را خانواده‌ای از بازه‌های به فرم $J = [x - h, x + h]$ که

$$h < \delta, x \in F, f(r(J)) > f(x) + c,$$

آن‌گاه \mathcal{J} یک پوشش اساسی از مجموعه‌ی F است. بنابراین گردایه مجزای متناهی $J_1, \dots, J_n \in \mathcal{J}$ وجود دارد به طوری که اگر $H = \bigcup_{k=1}^n J_k$ آن‌گاه

$$\lambda(F - H) < \delta.$$

از طرفی

$$f(r(J)) > f(x) + c \Rightarrow f(r(J)) > f(x) + \frac{c}{4} + \frac{c}{4} > f(r(J)) - \frac{c}{4} > f(x) + \frac{c}{4}. \quad (19.2)$$

مرکز بازه‌ی J_k را به صورت x_k نمایش می‌دهیم، در نتیجه داریم:

$$\begin{aligned} \int_{F \cap H} f &= \sum_{k=1}^n \int_{F \cap J_k} f \\ &\leq \sum_{k=1}^n \left(f(x_k) + \frac{c}{4} \right) \lambda(F \cap J_k) \\ &\stackrel{(1)}{\leq} \sum_{k=1}^n \left(f(J_k) - \frac{c}{4} \right) \lambda(F \cap J_k) = \sum_{k=1}^n \text{for}(J_k) \lambda(F \cap J_k) - \frac{c}{4} \sum_{k=1}^n \lambda(F \cap J_k) \\ &\leq \int_{F \cap H} f + c\varepsilon - \frac{c}{4} \lambda(F \cap H) \\ &\Rightarrow \int_{F \cap H} f \leq \int_{F \cap H} f + c\varepsilon - \frac{c}{4} \lambda(F \cap H) \\ &\Rightarrow \lambda(F \cap H) \leq 4\varepsilon, \end{aligned} \quad (20.2)$$

از طرفی چون $0 < \delta < \frac{\lambda(F)}{4}$ و $\lambda(F - H) < \delta$ آن‌گاه

$$\lambda(F - H) < \frac{\lambda(F)}{4}. \quad (21.2)$$

پس با توجه به رابطه‌ی (۲۰.۲) و (۲۱.۲)

$$\begin{aligned} \lambda(F) &= \lambda((F \cap H) \cup (F - H)) \\ &= \lambda(F \cap H) + \lambda(F - H) \\ &< 2\varepsilon + \frac{\lambda(F)}{2} \\ \Rightarrow \lambda(F) - \frac{\lambda(F)}{2} &< 2\varepsilon \\ \Rightarrow \lambda(F) &< 4\varepsilon. \end{aligned}$$

□ که تناقض با فرض، در نتیجه فرض خلف باطل و اثبات قضیه کامل می‌شود.

تذکره: در [۶] نشان داده شده که اگر f انتگرال پذیر باشد آن گاه مسیری مانند \bar{x} موجود است که انتگرال نخستین بازگشت را نتیجه می‌دهد. طبیعتاً، مسیرهایی برای توابع اندازه پذیر و کراندار وجود دارند که یا با بدست آوردن عدد نادرست و یا با بدست نیارودن هیچ عددی باعث می‌شود که انتگرال نتیجه ندهد. قضیه‌ی (۷.۲.۲) این شرط لازم را ایجاد می‌کند که \bar{x} باید در آن صدق کند تا انتگرال به نتیجه برسد، همانطور که قضیه‌ی بعد ثابت می‌کند این شرط هم لازم و هم کافی است. عکس قضیه‌ی (۷.۲.۲) در حالت کلی برای توابع غیر کراندار درست نیست. برای مثال تابع زیر این ادعا را نشان می‌دهد.

مثال ۸.۲.۲. برای تابع زیر می‌توان مسیر \bar{x} که f را همه جا بپوشاند، پیدا کرد. اما \bar{x} ، انتگرال f را نتیجه نمی‌دهد. (تابع f کراندار نیست)

$$f(x) = \begin{cases} \frac{1}{\sqrt{x}} & ; x \in (0, 1] \\ 0 & ; x = 0 \end{cases}.$$

قضیه ۹.۲.۲. (ایگوروف) فرض کنیم X یک فضای اندازه پذیر، $\lambda(X) < \infty$ و f_1, f_2, \dots و f توابع مختلط اندازه پذیر روی X باشند به طوری که $f_n \xrightarrow{a.e} f$ در این صورت به ازای هر $\varepsilon > 0$ زیر مجموعه‌ای چون $E \subset X$ وجود دارد به طوری که $\lambda(E) < \varepsilon$ و $f_n \rightarrow f$ به طور یکنواخت بر E^c .

□ **برهان.** به [۱۴] رجوع کنید.

قضیه ۱۰.۲.۲. (لوزین) اگر $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{C}$ تابع اندازه پذیر لبگ و $\varepsilon > 0$ ، آن گاه مجموعه‌ی فشرده‌ای مانند $E \subset [a, b]$ وجود دارد به طوری که $\lambda(E^c) < \varepsilon$ و $f|_E$ پیوسته است.

□ **برهان.** به [۱۴] رجوع کنید.

قضیه ۱۱.۲.۲. فرض کنید $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ تابع کراندار و اندازه پذیر باشد. مسیر $\bar{t} = \{t_n\}$ تقریباً همه جا f را بازیافت می کند اگر و تنها اگر مسیر \bar{t} انتگرال لبگ f را بدست دهد.

برهان. عکس قضیه با توجه به قضیه (۷.۲.۲) واضح است.

فرض کنیم $f, \bar{t} = \{t_n\}$ را تقریباً همه جا بازیافت می کند و $|f|$ توسط ثابت M کراندار باشد.

$\varepsilon > 0$ و چون $f(\omega_k(x)) \rightarrow f(x)$ بنابراین با توجه به قضیه ایگوروف m و مجموعه ای

$A \subseteq [0, 1]$ که $\lambda(A) > 1 - \varepsilon$ وجود دارد به طوری که

$$\forall k > m, x \in A \implies |f(\omega_k(x)) - f(x)| < \varepsilon, \quad (22.2)$$

برای هر $\delta > 0$ مجموعه B_δ را به صورت زیر در تعریف می کنیم

$$B_\delta = \{x \in [0, 1]; (\forall i \leq m) |x - \omega_i(x)| \geq \delta\}.$$

قرار می دهیم $C_n = \{x; \{\omega_1(x), \dots, \omega_m(x)\} \subset \{x_1, \dots, x_n\}\}$ آن گاه $\lambda(C_n) \rightarrow 1$ (چون

وقتی $n \rightarrow \infty$ همه x ها را شامل می شود)

در نتیجه n ای وجود دارد که $\lambda(C_n) > 1 - \varepsilon$ ، آن گاه با جایگزینی $\delta = \frac{\varepsilon}{\frac{1}{n}}$ به جای δ در

مجموعه ای B_δ نتیجه می شود

$$\lambda(B_\delta) > 1 - \varepsilon, \quad (23.2)$$

با توجه به رابطه (۲۳.۲) و $\lambda(A) > 1 - \varepsilon$

$$\lambda(A \cap B_\delta) = \lambda(A) + \lambda(B_\delta) - \lambda(A \cup B_\delta)$$

$$> 1 - \varepsilon + 1 - \varepsilon - 1 = 1 - 2\varepsilon. \quad (24.2)$$

پس با توجه به قضیه ی لوزین مجموعه F که $F \subseteq A \cap B_\delta$ وجود دارد به طوری که $\lambda(F) > 1 - 3\varepsilon$ و

f روی F پیوسته است.

زیرا با توجه به قضیه ی لوزین داریم:

$$F \subseteq A \cap B_\delta \implies \lambda(F^c) < \varepsilon, f|_E \text{ پیوسته};$$

بنابراین

$$F \subseteq A \cap B_\delta \implies F \cup F^c = A \cap B_\delta$$

$$\implies \lambda(F \cup F^c) = \lambda(A \cap B_\delta)$$

$$\implies \lambda(F) = \lambda(A \cap B_\delta) - \lambda(F^c)$$

$$> 1 - 2\varepsilon - \varepsilon = 1 - 3\varepsilon.$$

در نتیجه

$$\lambda(F) > 1 - 3\epsilon.$$

$\delta < \eta$ را طوری انتخاب می کنیم که (تعریف پیوستگی)

$$\forall x, y \in F; |x - y| < \eta \implies |f(x) - f(y)| < \epsilon. \quad (25.2)$$

می دانیم اندازه ی افزایش ρ کمتر از η است بنابراین افزایش ρ_0 را به صورت زیر تعریف می کنیم

$$\rho_0 = \{J \in \rho; \lambda(J \cap F) \leq \frac{1}{4}\lambda(J)\}, \quad \rho_1 = \rho - \rho_0.$$

از طرفی برای هر $J \in \rho_0$,

$$\lambda(J) = \lambda(J \cap F) + \lambda(J - F) \leq \frac{1}{4}\lambda(J) + \lambda(J - F).$$

پس در نتیجه $\lambda(J) \leq 4\lambda(J - F)$

$$\sum_{J \in \rho_0} \lambda(J) < 4\epsilon. \quad (26.2)$$

ادعا می کنیم اگر $J \in \rho_1$ و $x \in J \cap F$ آنگاه

$$|f(x) - f(r(\bar{t}, J))| < 2\epsilon.$$

فرض کنید $J \in [a, b]$ و $r(J) = r(\bar{t}, J) = y$. می توان $\hat{x} \in F \cap J$ را طوری پیدا کرد که $y \in [a, b]$ (زیرا $\lambda(F \cap J) > \frac{1}{4}\lambda(J)$). آنگاه با توجه به رابطه ی (۲۳.۲)، برای هر k که $k > m$ داریم

$$y = \omega_k(\hat{x})$$

از طرفی از رابطه ی (۲۲.۲) و (۲۵.۲) داریم

$$\begin{aligned} |f(y) - f(x)| &= |f(y) - f(\hat{x}) + f(\hat{x}) - f(x)| \\ &\leq |f(y) - f(\hat{x})| + |f(\hat{x}) - f(x)| \\ &\leq \epsilon + \epsilon = 2\epsilon. \end{aligned} \quad (27.2)$$

در نتیجه از رابطه (۲۶.۲) و (۲۷.۲) ،

$$\begin{aligned} & \left| \sum_{J \in \rho} f(r(J)) \lambda(J \cap F) - \int_F f \right| \leq \sum_{J \in \rho} \int_{J \cap F} |f(r(J)) - f| \\ & = \sum_{J \in \rho_0} \int_{J \cap F} |f(r(J)) - f| + \sum_{J \in \rho_1} \int_{J \cap F} |f(r(J)) - f| \\ & \leq \sum_{J \in \rho_0} \left(\int_{J \cap F} |f(r(J))| + \int_{J \cap F} |f| \right) + \sum_{J \in \rho_1} \int_{J \cap F} |f(r(J)) - f| \\ & \leq \sum_{J \in \rho_0} (M\lambda(J) + M\lambda(J)) + 2\epsilon = 2M \sum_{J \in \rho_0} \lambda(J) + 2\epsilon \\ & < 12M\epsilon + 2\epsilon. \end{aligned}$$

اختلاف عبارت $\left| \sum_{J \in \rho} f(r(J)) \lambda(J \cap F) - \int_F f \right|$ و $\left| \sum_{J \in \rho} f(r(J)) \lambda(J) - \int_I f \right|$ به صورت $2M\lambda(F^c) \leq 6M\epsilon$ ، بنابراین

$$\left| \sum_{J \in \rho} f(r(J)) \lambda(J) - \int_I f \right| < 18M\epsilon + 2\epsilon.$$

استدلال بالا برای هر زیر بازه H از I برقرار است و چون مسیر \bar{t} انتگرال لبگ f را برای هر زیر بازه از $[0, 1]$ بدست می دهد در نتیجه مسیر \bar{t} انتگرال لبگ f را بدست می دهد که با توجه به لم (۴.۲.۲) اثبات قضیه کامل می شود.

□

از لم (۴.۲.۲) نتیجه می شود که مسیر \bar{x} انتگرال لبگ f را بدست می دهد پس با استفاده از قضیه (۱۱.۲.۲) می توانیم قضیه زیر از توابع اندازه پذیر را اثبات کنیم.

قضیه ۱۲.۲.۲. تابع $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ اندازه پذیر است اگر و تنها اگر f تقریباً همه جا بازیافت پذیر باشد.

برهان. اولاً فرض کنیم f تقریباً همه جا بازیافت پذیر باشد یعنی $f \xrightarrow{a.e.} \{f(\omega_k(x))\}$. از لم (۳.۲.۲) اندازه پذیری f نتیجه می شود.

بالعکس، فرض کنیم f اندازه پذیر باشد، مشابه قضیه قبل فرض f کراندار باشد. از [۶] می دانیم مسیر \bar{x} انتگرال f را روی هر بازه بدست می دهد. بنابراین این مسیر انتگرال لبگ f را نتیجه می دهد. از قضیه (۱۱.۲.۲) مشاهده می شود مسیر \bar{x} تقریباً همه جا f را بازیافت می کند. در نهایت اگر f اندازه پذیر ولی کراندار نباشد آن گاه $\arctan(f)$ اندازه پذیر و کراندار است. از قسمت قبل نتیجه می شود مسیر \bar{x} ای وجود دارد که تقریباً همه جا $\arctan(f)$ را بازیافت می کند. مشاهده می شود که برای هر نقطه مانند x ، مسیر \bar{x} ، $\arctan(f)$ را بازیافت می کند، بنابراین این

مسیر f را نیز بازیافت می‌کند و در نتیجه \bar{x} تقریباً همه جا f را بازیافت می‌کند و اثبات کامل می‌شود. \square

توجه: مجموعه A را دارای خاصیت بئر گوئیم اگر $A = G \Delta P$ که G باز و P کاتگوری اول و Δ نمایش دهنده‌ی تفاضل متقارن است، و $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ دارای خاصیت بئر است اگر $f^{-1}(U)$ برای هر مجموعه‌ی باز U دارای خاصیت بئر باشد.

قضیه ۱۳.۲.۲. تابع $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ دارای خاصیت بئر است اگر و تنها اگر f بازیافت‌پذیر باشد، به جز روی نقاطی از مجموعه‌ی کاتگوری اول.

برهان. اولاً فرض کنیم مسیر \bar{x} در I ، $f(x)$ را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند که S یک مجموعه‌ی کاتگوری اول است، یعنی برای هر $x \in I - S$

$$\{f(\omega_k(x))\} \rightarrow f(x).$$

از لم (۳.۲.۲) هر $f(\omega_k)$ دارای خاصیت بئر است و چون برای هر $x \in I - S$ داریم

$$\{f(\omega_k(x))\} \rightarrow f(x)$$

بالعکس، فرض کنیم $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ دارای خاصیت بئر باشد. در اینصورت یک مجموعه‌ی کاتگوری اول مانند S وجود دارد که تابع تحدید شده‌ی آن روی $I - S$ یعنی $f|_{I-S}$ پیوسته است. (در [۱۷] و [۱۸]).

می‌توان فرض کرد که $I - S$ هیچ نقطه تنهایی ندارد و D هر مجموعه‌ی محملی که پیرامون $I - S$ کشیده شده است. اگر \bar{x} مسیری از مجموعه‌ی محمل D باشد. در اینصورت بوضوح \bar{x} در هر نقطه از $I - S$ ، f را بازیافت می‌کند. \square

فصل ۳

بیشتر یا کمتر، توابع بازیافت‌پذیر نخستین بازگشت

در این بخش قصد داریم تا یک طبقه بندی از توابعی که در هنگام تقویت یا تضعیف مفهوم بازیافت‌پذیری نخستین بازگشت در روش‌های بدیهی مختلف بوجود می‌آیند را دنبال کنیم.

۱.۳ توابع بازیافت‌پذیر به جز روی مجموعه‌های کوچک

در این بخش توابعی که $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ که به جز روی نقاطی از مجموعه‌ی کوچک بازیافت‌پذیر هستند در نظر می‌گیریم.

تعریف ۱.۱.۳. مجموعه‌ی $S \subset \mathbb{R}$ پراکنده است، اگر شامل هیچ زیر مجموعه چگال ناتهی در خودش نباشد و یا معادل با اینکه S یک \mathcal{G}_δ شمارش‌پذیر است.

تعریف ۲.۱.۳. فرض کنید $f : I \rightarrow \mathbb{R}$. گوئیم f

۱- تقریباً بازیافت‌پذیر ($f \in AR$) است، اگر مسیر \bar{x} ای وجود داشته باشد که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند. S مجموعه‌ای با اندازه صفر است.

۲- نوعاً بازیافت‌پذیر ($f \in TR$) است، اگر مسیر \bar{x} ای وجود داشته باشد که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند. S مجموعه‌ای از کاتگوری اول است.

۳- نزدیکاً بازیافت‌پذیر ($f \in NR$) است، اگر مسیر \bar{x} ای وجود داشته باشد که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند. S مجموعه‌ی شمارش‌پذیر است.

۴- بسیار نزدیکاً بازیافت‌پذیر ($f \in SR$) است، اگر مسیر \bar{x} ای وجود داشته باشد که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند. S یک مجموعه‌ی پراکنده است.

در فصل قبل نشان دادیم که $f \in AR$ اگر و تنها اگر f اندازه‌پذیر و $f \in TR$ اگر و تنها اگر f خاصیت بئر را داشته باشد. هدف اول ما در این فصل دسته بندی \mathcal{NR} به کلاس‌های کوچکتر است. از تعدادی لم‌های ساده‌تر برای این کار استفاده می‌کنیم.

تعریف ۳.۱.۳. تابع $f : X \rightarrow Y$ یک تابع اندازه‌پذیر بورل، از کلاس بورل اول گفته می‌شود اگر $f^{-1}(H)$ یک \mathcal{G}_δ -مجموعه در X باشد، H یک مجموعه‌ی بسته در Y باشد.

تعریف ۴.۱.۳. تابع $f : X \rightarrow Y$ یک تابع اندازه‌پذیر بورل، از کلاس بورل دوم گفته می‌شود اگر $f^{-1}(H)$ یک $\mathcal{F}_{\delta\sigma}$ -مجموعه در X باشد، H یک مجموعه‌ی بسته در Y باشد.

تعریف ۵.۱.۳. فرض $\varepsilon > 0$. نقطه‌ی x از مجموعه S ، ε -منفرد است اگر فاصله‌ی بین x و S حداقل ε باشد.

لم ۶.۱.۳. اگر $E = \{e_n\}$ پراکنده و $\{y_n\}$ یک مجموعه‌ی شمارش‌پذیر باشد، آن‌گاه

$$h(x) = \begin{cases} 0 & ; x \notin E \\ y_n & ; x = e_n \end{cases}$$

تابع بئر یک است.

برهان. اگر نشان دهیم h در کلاس بورل اول قرار دارد، معادل با حکم مورد نظر ماست. فرض کنید U مجموعه‌ی باز باشد، در اینصورت $h^{-1}(U) = E_U \cup Z_U$ که $E_U \subset E$ و $Z_U \subset \emptyset$ یا $E - [0, 1]$ می‌باشد که بستگی دارد U شامل 0 باشد یا نباشد. در هر کدام از این دو مورد $E_U \in \mathcal{F}_\sigma$. \square

لم ۷.۱.۳. فرض کنید f تابع بئر یک و $\{y_n\}$ شمارش‌پذیر و $E = \{e_n\}$ پراکنده باشد. آن‌گاه

$$g(x) = \begin{cases} f(x) & ; x \notin E \\ y_n & ; x = e_n \end{cases},$$

تابع بئر یک است.

برهان. از آنجائیکه E پراکنده است با توجه به لم (۶.۱.۳) داریم $h \in B_1$ که

$$h(x) = \begin{cases} 0 & ; x \notin E \\ y_n - f(e_n) & ; x = e_n \end{cases},$$

اما $g(x) = f(x) + h(x)$ و چون کلاس توابع بئر یک تحت عمل جمع بسته است نتیجه‌ی مورد نظر حاصل می‌شود. \square

لم ۸.۱.۳. اگر f متعلق به کلاس بئر دو باشد، آن‌گاه تابع بئر یک g^* وجود دارد به طوری که $E = \{x ; f(x) \neq g^*(x)\}$ شمارش‌پذیر و چنین گرافی از g^* محصور در متمم E ، چگال در گراف g^* است.

برهان. فرض کنید f متعلق به کلاس بئر دو باشد. در اینصورت تابع بئر یک g وجود دارد که $E = \{x ; f(x) \neq g(x)\}$ شمارش‌پذیر است. قرار می‌دهیم $A = [0, 1] - E$. از $C(f|_A, x)$ برای مشخص کردن مجموعه‌ی خوشه‌ای $f|_A$ در x استفاده می‌کنیم. قرار می‌دهیم:

$$E_\lambda = \{x \in E ; g(x) \in C(f|_A, x)\},$$

$$E_\gamma = \{x \in E ; g(x) \notin C(f|_A, x)\} = \{x \in E ; g(x) \notin C(g|_A, x)\}.$$

و برای هر عدد طبیعی n قرار می‌دهیم

$$E_{\gamma, n} = \{x \in E_\gamma ; \text{منفرد از } C(f|_A, x) \text{ است } - \frac{1}{n}, g(x)\}.$$

ملاحظه می‌کنیم که $E_\gamma = \bigcup_{n=1}^{\infty} E_{\gamma, n}$.

ادعا می‌کنیم برای هر n ، $E_{\gamma, n}$ پراکنده است. n را ثابت در نظر گرفته و فرض می‌کنیم $E_{\gamma, n}$ شامل زیر مجموعه چگال در خود مانند D می‌باشد. آن‌گاه \bar{D} کامل و چون g متعلق به کلاس بئر یک است، نقطه $s \in \bar{D}$ درجائیکه تابع $g|_{\bar{D}}$ پیوسته است، وجود دارد. $0 < \varepsilon < \frac{1}{\gamma n}$ و $\delta > 0$ ، بنابراین اگر $x \in \bar{D}$ و $|x - s| < \delta$ آن‌گاه

$$|g(x) - g(s)| < \varepsilon.$$

سپس $x^* \in D$ را طوری انتخاب می‌کنیم که $|x^* - s| < \delta$.

از آنجائیکه \bar{D} کامل و E شمارش‌پذیر است، دنباله‌ی $\{x_k\}$ در $\bar{D} \cap A$ وجود دارد به طوری که $x_k \rightarrow x^*$. چون $x_k \in A$ و فاصله‌ی $g(x^*)$ از $C(g|_A, x^*)$ حداقل $\frac{1}{n}$ می‌باشد، عدد طبیعی k وجود دارد که برای هر $k > K$ ،

$$|g(x_k) - g(x^*)| > \frac{1}{\gamma n}, \quad |x_k - x^*| < \delta - |x^* - s|.$$

برای $k > K$ داریم $|x_k - s| < \delta$ ، $x_k \in \bar{D}$ در نتیجه

$$|g(x_k) - g(s)| \geq |g(x_k) - g(x^*)| - |g(x^*) - g(s)| > \frac{1}{\gamma n} - \varepsilon > \varepsilon$$

که تناقض با فرض می‌باشد، بنابراین این تناقض ادعای ما را که $E_{\gamma, n}$ پراکنده است، ثابت می‌کند.

در مرحله بعد $H_0 = E_1$ و برای هر $n \in \mathbb{N}$ ، $H_n = E_{\chi, n+1} - E_{\chi, n}$. حال قرار می‌دهیم
 $h_0(x) = g(x)$ و

$$h_{n+1}(x) = \begin{cases} h_n(x) & ; x \notin H_n \\ y^*(x) & ; x \in H_n \end{cases}$$

که $y^*(x)$ نقطه‌ای از $C(g|_A, x)$ که $\frac{1}{n} < |y^*(x) - g(x)| < \frac{1}{n+1}$. این شرط برای هر $n \geq 1$ و در هر نقطه‌ای از $C(g|_A, x)$ برقرار است. با توجه به لم (۷.۱.۳) به ازای هر n ، h_n متعلق به کلاس بئروان می‌باشد. از طرفی روشن است که $\{h_n\}$ به طور یکنواخت کوشی و همگرا به تابع بئریک g^* است. در نهایت وقتی $x \in A$ ، $g^*(x) = g(x)$ ، و برای هر $x \in E$ ، $g^*(x) \in C(g^*|_A, x) = C(g|_A, x)$ ، از طرفی گراف $f|_A = g|_A$ نیز چگال در گرافی از تابع بئریک g^* می‌باشد.

□

قضیه ۹.۱.۳. تابع $f: I \rightarrow \mathbb{R}$ متعلق به \mathcal{NR} است اگر و تنها اگر f متعلق به کلاس بئردو باشد.

برهان. فرض کنید $f: I \rightarrow \mathbb{R}$ متعلق به کلاس بئردو باشد، و با توجه به لم (۸.۱.۳) ، g^* را تابع بئریک در نظر می‌گیریم. فرض کنید A در جائیکه f و g^* سازگارند، مجموعه‌ی ناشمارا باشد. چون $g^*|_A$ چگال در گراف g^* ، پس مجموعه‌ی محمل D را که $g^*|_D$ چگال در g^* است، وجود دارد. آن‌گاه قضیه‌ی (۱) در [۸] ثابت می‌کند مسیر \bar{x} از D وجود دارد که g^* را در هر جایی بازیافت می‌کند.

چون f و g^* روی مجموعه‌ی A و به طور خاص روی مجموعه‌ی D سازگارند، مسیر \bar{x} در هر نقطه‌ای از A ، f را بازیافت می‌کند. بنابراین f نزدیکاً همه‌جا بازیافت‌پذیر است.

بالعکس، فرض کنید $f \in \mathcal{NR}$ و \bar{x} مسیری که در هر نقطه از مجموعه‌ی ناشمارای A ، f را بازیافت می‌کند. بدون اینکه به کلیت مسأله خلی وارد شود، هر $\bar{x}(n)$ را متعلق به A در نظر می‌گیریم. در [۱۶] نشان داده شده که یک تابع متعلق به کلاس بئردو است اگر و تنها اگر اختلاف تصویر وارون هر مجموعه‌ی باز از مجموعه‌ی \mathcal{F}_σ یک مجموعه‌ی شمارا باشد. نشان می‌دهیم f این ویژگی را دارد.

A را به عنوان فضای متریک در نظر می‌گیریم، تابع $f|_A: A \rightarrow \mathbb{R}$ تقریباً همه‌جا بازیافت‌پذیر روی A است. از [۷] می‌دانیم اگر یک تابع از فضای متریک به فضای متریک تفکیک‌پذیر، تقریباً همه‌جا بازیافت‌پذیر باشد، آن‌گاه تابع از کلاس بورل اول است. (قضیه‌ی ۱ در [۷])

حال U را مجموعه باز در \mathbb{R} در نظر می‌گیریم. از آنجائیکه $f|_A$ کلاس بورل اول است، زیرمجموعه‌ی F از $[0, 1]$ وجود دارد که یک، \mathcal{F}_σ -مجموعه می‌باشد، به طوری که $(f|_A)^{-1}(U) = F \cap A$.

در نتیجه

$$\begin{aligned} f^{-1}(U) &= (f|_A)^{-1}(U) \cup (f^{-1}(U) \cap A^c) \\ &= (F \cap A) \cup (f^{-1}(U) \cap A^c) \\ &= [(F \cap A) \cup (F \cap A^c) \cup (f^{-1}(U) \cap F^c \cap A^c)] - [A^c - f^{-1}(U)] \\ &= F \cup (f^{-1}(U) \cap F^c \cap A^c) - (A^c - f^{-1}(U)). \end{aligned}$$

چون $f^{-1}(U) \cap F^c \cap A^c$ و $A^c - f^{-1}(U)$ هر دو مجموعه‌ی شمارش‌پذیرند $f^{-1}(U)$ ، اختلاف بین دو مجموعه‌ی شمارش‌پذیر می‌باشد. \square

اگر محدوده‌ی مجموعه‌ها را گسترش دهیم به طوری که شمارش‌پذیر نباشد ولی بستار شمارش‌پذیر داشته باشد آن‌گاه دقیقاً به کلاس توابع بئریک می‌رسیم. با توجه به [۵] در حالت کلی داریم:

قضیه ۱۰.۱.۳. فرض کنید $f: I \rightarrow \mathbb{R}$ ، آن‌گاه عبارات زیر معادل یکدیگرند:

۱- f متعلق به کلاس بئریک است.

۲- بازیافت‌پذیر است.

۳- f به جز روی مجموعه‌ی پراکنده، بازیافت‌پذیر است.

برهان. معادل بودن ۱ و ۲ در [۱۱] نشان داده شده و همچنین واضح است که $۳ \Rightarrow ۲ \Rightarrow ۱$ نیز برقرار است. کافی است ثابت کنیم $۳ \Rightarrow ۲$.

فرض کنیم D مجموعه‌ی محمل و $E \subset I - D$ پراکنده باشد و $\bar{x} = \{x_n\}$ مسیری از D که f را به جز روی مجموعه‌ی E بازیافت می‌کند. مسیر \bar{y} از $D \cup E$ که f را روی I بازیافت می‌کند، تولید می‌کنیم. به طور خاص \bar{y} را طوری تعریف کنیم که برای هر $x \in I - E$ ، مسیر نخستین بازگشت به x بر پایه مسیر \bar{y} ، یعنی $R(\bar{y}, x)$ و مسیر نخستین بازگشت به x بر پایه مسیر \bar{x} یعنی $R(\bar{x}, x)$ ، یک دم دنباله‌ی مشترک دارند. بنابراین این مسیرها را به گونه‌ای مرتب می‌کنیم که برای هر $x \in I - E$ ، $R(\bar{y}, x)$ شامل تعداد متناهی نقاط از E باشد. E را به صورت $\{e_k\}$ مرتب می‌کنیم. مسیر اصلاح شده \bar{y} را با قرار دادن هر e_k بین دو جمله در \bar{x} تعریف می‌کنیم. از آنجائیکه E پراکنده در نتیجه، یک مجموعه‌ی $G_\delta -$ شمارش‌پذیر است که $E = \bigcap_{i=1}^{\infty} G_i$ ، هر G_i مجموعه باز و $G_1 \supset G_2 \supset \dots$.

فرض کنید n_1 به اندازه‌ی کافی بزرگ باشد، اگر (a, b) عنصری از G_1 شامل e_1 ، آن‌گاه

$$a < x_{k_1} < e_1 < x_{k_2} < b \quad k_1, k_2 < n_1$$

در این صورت n_2 بزرگتر از n_1 را طوری انتخاب می‌کنیم که اگر (a, b) عنصری از G_2 شامل e_2

$$a < x_{k_1} < e_2 < x_{k_2} < b \quad k_1, k_2 < n_2$$

وجود داشته باشند به طوری که

با ادامه‌ی این روند مجموعه‌ی $D \cup E$ را به صورت زیر مرتب می‌کنیم

$$\bar{y} = \{x_1, x_2, \dots, x_{n_1}, e_1, x_{n_1+1}, \dots, x_{n_2}, e_2, x_{n_2+1}, \dots\}.$$

حال اگر $\{e_{k_j}\} \subseteq R(\bar{y}, x)$ آن‌گاه $x \in \bigcap_{j=1}^{\infty} G_j = E$. بنابراین اگر $x \in I - E$ آن‌گاه $R(\bar{y}, x)$ شامل تنها تعداد متناهی از نقاط E می‌شود، بنابراین بعضی از نقاط روی $R(\bar{y}, x)$ و $R(\bar{x}, x)$ سازگارند. در نتیجه \bar{y} ، f را روی I بازیافت می‌کند. \square

۲.۳ توابع عموماً بازیافت‌پذیر به جز روی مجموعه‌های کوچک

در قسمت قبلی امکان تضعیف شرط بازیافت‌پذیری را بیان کردیم. در این قسمت راه تقویت آن را ارائه می‌کنیم.

تعریف ۱.۲.۳. تابع $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ ، عموماً بازیافت‌پذیر نامیده می‌شود ($f \in UR$) اگر برای هر مجموعه‌ی D محمل D مسیر \bar{x} از D وجود داشته باشد، به طوری که f نسبت به \bar{x} بازیافت‌پذیر نخستین بازگشت است.

در [۸] نشان داده شده که $f \in UR$ اگر و تنها اگر f یک تابع شبه پیوسته در کلاس بئریک باشد.

تعریف ۲.۲.۳. تابع $f : I \rightarrow \mathbb{R}$ ، تابع شبه پیوسته در نقطه‌ی x است اگر هر همسایگی از $(x, f(x))$ شامل نقاطی از گراف $f|_{C(f)}$ باشد ($C(f)$ نشان دهنده‌ی مجموعه‌ی نقاط پیوستگی f می‌باشد). $Q(f)$ مجموعه‌ای از نقاط شبه پیوستگی f می‌باشد و قرار می‌دهیم $NQ(f) = [0, 1] - Q(f)$. اگر $Q(f) = I$ در این صورت f یک تابع شبه پیوسته است.

در این بخش کلاس‌های مختلف بدست آمده از ترکیب مفهوم عمومیت با نتایج قسمت قبل را بررسی می‌کنیم.

تعریف ۳.۲.۳. فرض کنید $f : I \rightarrow \mathbb{R}$. گوئیم f

۱- تقریباً عمومی بازیافت‌پذیر ($f \in AUR$) است اگر مجموعه‌ی S با اندازه صفر وجود داشته باشد به طوری که هر مجموعه‌ی محمل D دارای مسیری است که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند.

۲- عموماً تقریبی بازیافت‌پذیر ($f \in UAR$) است اگر برای هر مجموعه‌ی محمل D مسیر \bar{x} از D و مجموعه‌ی $S(\bar{x})$ با اندازه‌ی صفر وجود دارد به طوری که \bar{x} ، f را در هر نقطه از $I - S(\bar{x})$ بازیافت می‌کند.

۳- نوعاً عمومی بازیافت پذیر ($f \in TUR$) است اگر مجموعه‌ی کاتگوری اول مانند S وجود داشته باشد به طوری که هر مجموعه‌ی محمل D دارای مسیری است که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند.

۴- عموماً نوعی بازیافت پذیر ($f \in UTR$) است اگر برای هر مجموعه‌ی محمل D مسیر \bar{x} از D و مجموعه‌ی کاتگوری اول $S(\bar{x})$ وجود دارد به طوری که \bar{x} ، f را در هر نقطه از $I - S(\bar{x})$ بازیافت می‌کند.

۵- نزدیکاً عمومی بازیافت پذیر ($f \in NUR$) است اگر مجموعه‌ی شمارش پذیر S وجود داشته باشد به طوری که هر مجموعه‌ی محمل D دارای مسیری است که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند.

۶- عموماً نزدیک بازیافت پذیر ($f \in UNR$) است اگر برای هر مجموعه‌ی محمل D مسیر \bar{x} از D و مجموعه‌ی شمارش پذیر $S(\bar{x})$ وجود دارد به طوری که \bar{x} ، f را در هر نقطه از $I - S(\bar{x})$ بازیافت می‌کند.

۷- بسیار نزدیکاً عمومی بازیافت پذیر ($f \in SUR$) است اگر مجموعه‌ی پراکنده S وجود داشته باشد به طوری که هر مجموعه‌ی محمل D دارای مسیری است که f را در هر نقطه از $I - S$ بازیافت می‌کند.

۸- عموماً بسیار نزدیک بازیافت پذیر ($f \in USR$) است اگر برای هر مجموعه‌ی محمل D مسیر \bar{x} از D و مجموعه‌ی پراکنده $S(\bar{x})$ وجود دارد به طوری که \bar{x} ، f را در هر نقطه از $I - S(\bar{x})$ بازیافت می‌کند.

قضیه ۴.۲.۳. فرض کنید f متعلق به UAR یا AUR و $r < s$. در اینصورت هیچ بازه‌ای مانند J در هیچ کدام از دو مجموعه‌ی $E_1 = f^{-1}((-\infty, r])$ و $E_2 = f^{-1}([s, +\infty))$ که در J چگال باشند، وجود ندارد.

برهان. قضیه را برای $f \in UAR$ ثابت می‌کنیم، اثبات برای AUR به طور مشابه است. فرض بازه J وجود دارد و مجموعه محمل D_1 و D_2 را طوری انتخاب می‌کنیم که برای هر $i = 1, 2$ ، $D_i \subset E_i \cap J$.

چون $f \in UAR$ ، مسیر \bar{x}_1 از D_1 و مسیر \bar{x}_2 از D_2 وجود دارد به طوری که تقریباً برای هر $x \in [0, 1]$

$$\{f(\omega_{\bar{x}_1}, k(x))\} \rightarrow f(x) \quad , \quad \{f(\omega_{\bar{x}_2}, k(x))\} \rightarrow f(x).$$

تقریباً برای هر $x \in J$ و $f(x) \geq s$ و $f(x) \leq r$.

□

و چون $r < s$ ، در نتیجه به تناقض می‌رسیم و اثبات کامل می‌شود.

قضیه ۵.۲.۳. فرض کنید f متعلق به UAR یا UTR و $r < s$. آن‌گاه $\{x ; \lim_{t \rightarrow x} f(x) \text{ وجود دارد}\}$ پس‌مانده است.

برهان. قرار می‌دهیم $\{x ; \lim_{t \rightarrow x} f(x) \text{ وجود ندارد}\}$ و مجموعه‌ی A_{rs} را به صورت زیر تعریف می‌کنیم

$$A_{rs} = \{x \in A ; \liminf_{t \rightarrow x} f(t) \leq r < s \leq \limsup_{t \rightarrow x} f(t)\}.$$

آن‌گاه $A = \bigcup_{r < s \in \mathbb{Q}} A_{rs}$ و با توجه به قضیه‌ی (۴.۲.۳) اگر $r < s$ ، مجموعه‌ی A_{rs} در هیچ‌جا چگال نمی‌باشد. بنابراین A جزء مجموعه‌ی کاتگوری اول است و اثبات کامل می‌شود. \square

قضیه ۶.۲.۳. اگر f متعلق به UTR یا UAR باشد. آن‌گاه $C(f)$ پس‌مانده است.

برهان. قرار می‌دهیم $B = ([0, 1] - C(f)) - A$ که A مجموعه‌ی تعریف شده در قضیه‌ی (۵.۲.۳) است. به عبارت دیگر B مجموعه نقاط ناپیوستگی رفع‌شدنی f می‌باشد. برای $r < s$ تعریف می‌کنیم:

$$B_{rs} = \{x \in B ; f(x) \leq r < s \leq \lim_{t \rightarrow x} f(t)\},$$

$$B'_{rs} = \{x \in B ; \lim_{t \rightarrow x} f(t) \leq r < s \leq f(x)\}.$$

داریم $B = \bigcup_{r < s \in \mathbb{Q}} (B_{rs} \cup B'_{rs})$ از قضیه‌ی (۴.۲.۳) و با ثابت در نظر گرفتن $r < s$ ، B_{rs} و B'_{rs} هر دو در هیچ‌جا چگال نیستند. بنابراین B مجموعه‌ی کاتگوری اول است. در نتیجه با استفاده از قضیه‌ی (۵.۲.۳) اثبات کامل می‌شود. \square

مراجع

- [1] Aliprantis, D. *Principles Of Real Analysis*, 3rd, Academic Press, Aug(1998) .
- [2] Apostol Tom M, *Mathematical Analysis*, Addison Wesley, Publishing Company, (1975)
- [3] Bear, Herbert Stanley, *A Primer of Lebesgue Integration*, A Harcourt Science and Technology Company, (1995)
- [4] Brosik J., *On the Points of Bilateral Quasicontinuity of Functions*, Real Anal. Exch. 19(1993-94), 529-536
- [5] Cwiek I., Pawlak R. and Swiatek B., *On Some Subclasses of Baire 1 Functions*, Real Anal. Exch. 27(2001/2002), 415-422
- [6] U.B Darji, M.J. Evans, *A First Return Examination of the Lebesgue Integral*, Real Anal. Exchange 27 (2001) 573-581
- [7] U.B Darji and M.J. Evans, *Recovering Baire 1 Functions*, Mathematika 42(1995), 43-48.
- [8] U.B Darji, M.J. Evans and Homke P. D., *First return Approachability*, J. math. Anal. and Appl. 199(1996), 545-557
- [9] U.B Darji, M.J. Evans, C. Freiling, and R.J. O'Malley, *Fine Properties of Baire One Functions*, Fund. Math. 155(1998), 177-188.
- [10] U.B Darji, M.J. Evans, and R.J. O'Malley, *First Return Path Systems: Differentiability, Continuity, and Orderings*, Act Math. Hungar. 66(1995), 83-103.
- [11] U.B Darji, M.J. Evans, and R.J. O'Malley, *A First Return Characterization for Baire One Function*, Real Analysis Exchange 19(1993), 510-515.

-
- [12] T. G. De Barra, *Measure Theory And Integration*, New Age International(P) Limited, Publishers(1981).
- [13] Evans M. J., Humke P. D. and O'Malley R. J., *Consistent Recovery and Polygonal Approximation of Functions*, Real Anal. Extch. 28(2002-2003), 641-648
- [14] Gerald B. Folland, *Real Analysis, Modern Techniques and Their Applications*, A Wiley-Interscience Publication(1999).
- [15] J. Grahl, *A probabilistic Method for Calculating Lebesgue Integrals*, Dissertation, University Collage London(2006), 39pp
- [16] Hausdorff, *Über Halfstetige Funktionen and Deren Verallgemeinerung*, Math. Z. 5 (1919), 292-309 . F.
- [17] C. Kuratowski, *Topologie* ,Vol. 1, 4th ed., Monograf. Mat. 20, PWN, Warszawa, 1958.
- [18] J. C. Oxtoby, *Measure and Category. A Survey of the Analogies Between Topological and Measure Spaces*, 2nd ed., Grad. Texts in Math. 2, Springer, New York, 1980

واژه‌نامه فارسی به انگلیسی

Monotone Unions	اجتماع یکنوا
Partition	افراز
First Return Integrable	انتگرال پذیری نخستین بازگشت
First Return Integrab	انتگرال نخستین بازگشت
Measure	اندازه
Lebesgue Measurable	اندازه لبگ
First Return Recovery	بازیافت نخستین بازگشت
Bair One	بئریک
Scattered	پراکنده
Continous	پیوسته
Simple Function	تابع پیوسته
Ordering	ترتیب
Almost Universally Recoverable	تقریباً عمومی بازیافت پذیر
Algebra	جبر
σ - Algebra	σ -جبر
Dense	چگال
Baire Property	خاصیت بئر

Honorary	درجه
Tail	دم، دنباله
Sequence	دنباله
Subinterval	زیربازه
Agree	سازگار
Quasicontinuous	شبه پیوسته
Enumeration	شمارش، تعداد
Universal	عمومی
Component	عنصر، عضو
Measure Space	فضای اندازه
Measurable Space	فضای اندازه‌پذیر
Egorov's Theorem	قضیه ایگوروف
Caratheodory Extension Theorem	قضیه گسترش کاراتئودوری
Luzin's Theorem	قضیه لوزین
Monotone Convergence Theorem	قضیه همگرایی یکنوا
First Category	کاتگوری اول
Baire Category	کاتگوری بئر
Bounded	کراندار
First Borel Class	کلاس بورل اول
Collection	گردایه
Contiguous	متصل، مجاور
Symmetric	متقارن، قرینه
Complement	متمم

σ -finite	متناهی σ -
Restricted	محصور
Disjoint	مجزا
Borel Set	مجموعه‌ی بورل
Cluster Set	مجموعه‌ی خوشه‌ای
Support Set	مجموعه‌ی محمل
Trajectory	مسیر
Isolated	منفرد
Co-countable	ناشمارا
Removable Discontinuity	ناپوستگی رفع‌شدنی
Typically Recoverable	نوعاً بازیافت‌پذیر
Typically Univesally Recoverable	نوعاً عمومی بازیافت‌پذیر
Semiring	نیم حلقه
Unit	واحد، یکه
Neighborhood	همسایگی
Converge	همگرا
Nowhere Dense	هیچ‌جا چگال

واژه‌نامه انگلیسی به فارسی

Agree	سازگار
Algebra	جبر
σ -Algebra	σ -جبر
Almost Recoverable	تقریباً همه جا
Almost Universally Recoverable	تقریباً عمومی بازیافت پذیر
Baire Category	کاتگوری بئر
Baire One	بئر یک
Baire Property	خاصیت بئر
Borel Set	مجموعه بورل
Bounded	کراندار
Caratheodory Extension Theorem	قضیه گسترش کاراتئودوری
Cluster Set	مجموعه خوشه‌ای
Co-countable	ناشمارا
Collection	گردایه
Complement	متمم
Component	عنصر
Contiguous	متصل، مجاور

Continous	پیوسته
Converge	همگرا
Dense	چگال
Disjoint	مجزا
Egorov's Theorem	قضیه ایگوروف
Enumeration	شمارش، تعداد
First Borel Class	کلاس بورل اول
First Category	کاتگوری اول
First Return Integrab	انتگرال نخستین بازگشت
First Return Integrable	انتگرال‌پذیری نخستین بازگشت
First Return Recovery	بازیافت نخستین بازگشت
σ -Finite	σ -متناهی
Honorary	درجه
Isolated	منفرد
Lebesgue Measurable	اندازه لبگ
Luzin's Theorem	قضیه لوزین
Measure	اندازه
Measure Space	فضای اندازه
Measurable Space	فضای اندازه‌پذیر
Monotone Unions	اجتماع یکنوا
Monoton Convergence Theorem	قضیه همگرایی یکنوا
Nearly Recoverable	نزدیکاً بازیافت‌پذیر
Nearly Universally Recoverable	نزدیکاً عمومی بازیافت‌پذیر

Neighborhood	همسایگی
Nowhere Dense	هیچ جا چگال
Ordering	ترتیب
Partition	افراز
Quasicontinuous	شبه پیوسته
Remvable Discontinuity	ناپیوستگی رفع شدنی
Residual	پس مانده
Restricted	محصور
Scattered	پراکنده
Semiring	نیم حلقه
Seprable Metric Space	فضای متریک تفکیک‌پذیر
Sequence	دنباله
Simple Function	تابع ساده
Subinterval	زیربازه
Support Set	مجموعه محمل
Symmetric	متقارن، قرینه
Tail	دم، دنباله
Trajectory	مسیر
Typically Recoverable	نوعاً بازیافت‌پذیر
Typically Universally Recoverable	نوعاً عمومی بازیافت‌پذیر
Unit	واحد، یکه
Univesal	عمومی
Very Nearly Universally Recoverable	بسیار نزدیکاً عمومی بازیافت‌پذیر

Surname: Koseh Gharravi

Name: Omar

Title: Almost Everywhere First-Return Recovery

Supervisors: Dr Kamran Sharifi and Dr Elham Dastranj

Advisor: Seyed Reza Moosavi

Degree: Master of Science

Subject: Pure Mathematics

Field: Complex Analysis

Technology University of Shahrood

Faculty Of Mathematical Sciences

Date: February 2014

Number of pages: [50](#)

Keywords: First return integrable, First-return recoverable, Lebesgue integrable, measurable functions, Almost universally recoverable

Abstract

We present a new characterization of Lebesgue measurable functions ;namely,a function $f : [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ is measurable if and only if it first-return recoverable almost everywhere.this result is established by demonstrating a connection between almost everywhere first-return recovery and and a first-return process for yielding the integral of a measurable function.

Technology University of Shahrood
Faculty Of Mathematical Sciences

Dissertation Submitted in Partial
Fulfillment of The Requirements For The
Degree of Master of Science in
Pure Mathematics

Almost Everywhere First-Return Recovery

Supervisors

Dr Kamran Sharifi and Dr Elham Dastranj

Advisor

Seyed Reza Moosavi

by

Omar Koseh Gharravi

February 2014